

Työpaperi 1/2024

Sosiaalihuollon asiakasmäärät

Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston tietojen hyödyntäminen palveluiden käytön seurannassa

Martta Forsell, Susanna Inget-Leinonen, Rand Jasim, Sirpa Lastikka, Jussi Lehto, Lasse Mielikäinen, Maija Vakkuri, Riikka Väyrynen

Sosiaalihuollon palvelutehtäväkohtaisista asiakasmääristä annetaan nyt ensimmäiset arviot:

- **lääkäät:** 250 000 asiakasta eli 19 % yli 65-vuotiaista suomalaista, arvion väestöpohja: 1 %
- **Työikäiset:** 220 000 asiakasta eli 7 % 18–64-vuotiaista suomalaista, arvion väestöpohja: 14 %
- **Lapsiperheet:** 230 000 asiakasta eli 6 % alle 65-vuotiaista suomalaista, arvion väestöpohja: 11 %
- **Lastensuojelulain mukainen asiakasmäärä:** 40 000 asiakasta eli 3,9 % alle 18-vuotiaista suomalaista, arvion väestöpohja: 23 %
- **Vammaispalvelut:** 135 000 asiakasta eli 2,4 % suomalaista, arvion väestöpohja: 24 %
- **Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut:** 50 000 asiakasta eli 0,4 % suomalaista, arvion väestöpohja: 2 %
- Asiakkaan asioita voidaan käsitellä yhtäaikaisesti useassa eri palvelutehtävässä.

Arviot perustuvat Kanta-palveluihin tallennettuihin tietoihin, joita THL on jalostanut eteenpäin. THL on tämän jälkeen pyytänyt hyvinvointialueita arvioimaan asiakasmäärätietoja suhteessa alueen omaan asiakasmäärätietoon. Tämän työpaperin arvioissa on hyödynnetty vain alueiden kattaviksi ilmoittamia tietoja. Tästä syystä arvioiden luotettavuudessa on suuria eroja sen mukaan, miten laajaan väestöpohjaan arviot perustuvat – toisin sanoen miten suuri osa suomalaisista asui alueilla, joiden tietoja pidettiin kattavina.

Arvioiden lisäksi julkaistaan kaikkien kuntien asiakasmäärät riippumatta siitä, onko alue pitänyt tietoja kattavina, jollain tavoin puutteellisina tai liiallisina. Tietojen julkaisun katsotaan edistävän tiedon laadun paranemista. Tavoitteena on, että tietojen kattavuus paranee lähivuosina niin korkeaksi, että erityisistä arvioista voidaan siirtyä hyödyntämään kokonaisaineistoja.

Sosiaalihuollon asiakasmääristä aloitetaan säännölliset tilastoinnit vuoden 2024 aikana.

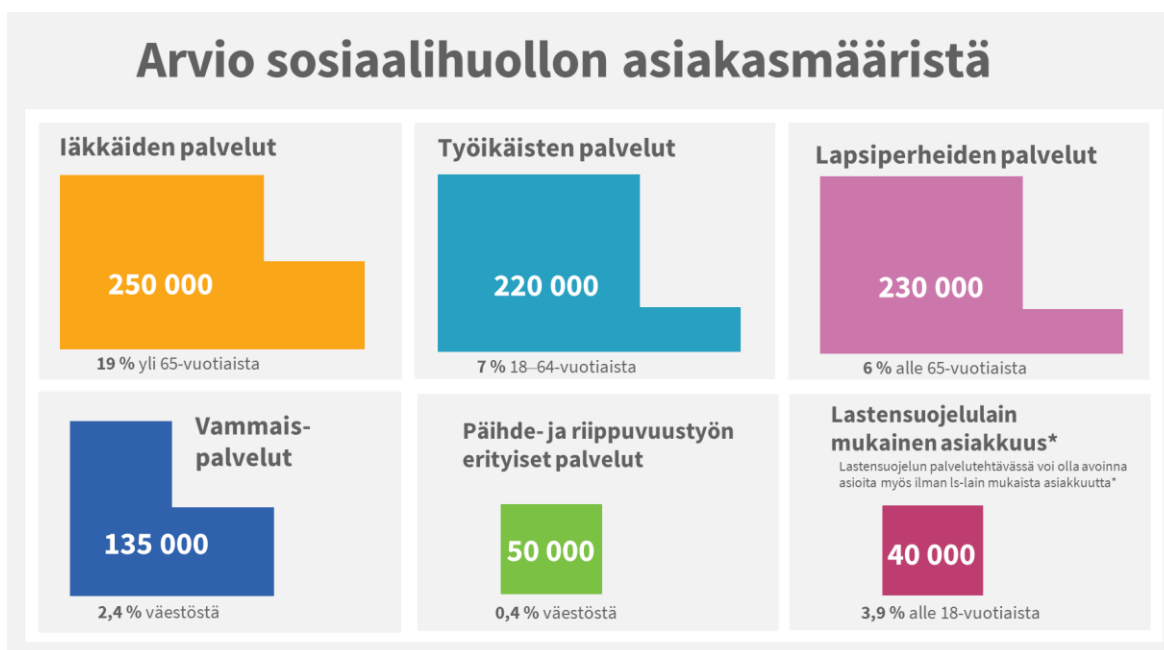
Lukijalle

Tämä työpaperi on historiallinen virstanpylväs:

- 1** Tässä työpaperissa esitellään ensimmäistä kertaa arvio sosiaalihuollon palvelutehtävien asiakasmääristä. Arvioita tullaan jatkossa täsmentämään kun käytettävissä on suurempi määrä luotettavaksi arvioitua tietoa.
- 2** Käytetyt tiedot on koottu Kanta-palveluista. Vaikka Kanta-palveluihin tallennettujen tietojen perusteella on jo aiemminkin tehty julkaisuja, ne ovat kohdistuneet kapeampiin terveydenhuollon kysymyksiin. Tämä julkaisu on ensimmäinen, joka hyödyntää Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoa ja ylipäättään ensimmäinen THL:n julkaisu, jossa Kanta-palveluiden tietoa hyödynnetään laajamittaisesti palveluiden käytön tietolähteenä.
- 3** Julkaisu on esimakua tulevaisuudesta - jatkossa julkaisemme tässä raportoitua tietoa säännöllisesti, mikä nostaa sosiaalihuollon tutkimuksen, kehittämisen ja seurannan uudelle tasolle.

THL on tehnyt kehittämistyötä sosiaalihuollon tietopohjan laajentamiseksi pitkäjänteisesti. Kanta-palveluihin tallennetun tiedon hyödyntämistä toisiokäytössä on valmisteltu laajassa yhteistyössä. Hyvinvointialueet ja esimerkiksi tietojärjestelmätoimittajat ovat olleet kehittämistyössä laajasti mukana prosessin eri vaiheissa. Yhteistyössä rekisteristä kehitetään keskeinen sosiaalihuollon seurantaväline.

Kehittämistyö on merkittävää, koska tällä hetkellä sosiaalihuollon tietopohjassa suuria puutteita. Tilastotietoa on erityisesti puuttunut sosiaalihuollon kokonaisuudesta. Tietoa on siis saattanut olla yksittäisistä kysymyksistä hyvin tarkasti, mutta tiedon hyödyntämisen esteenä on ollut, että tietoa ei ole voinut yhdistää suurempaan kokonaisuuteen tai luotettavasti verrata toiseen palveluun. Lisäksi tietoa puuttuu ainakin asiakkaiden palveluiden tarpeista, saaduista sosiaalipalveluista ja palveluiden kestosta. Seurantarekisterin tavoitteena on tuottaa tietoa muun muassa näistä teemoista.

Sisälllys

Menetelmä	4
Iäkkäiden palvelut	5
Arvio	5
Ikäjakautuma	6
Asiakasmäärien kehitys Keski-Pohjanmaalla.....	6
Kaikki tiedot.....	7
Työikäisten palvelut	8
Arvio	8
Ikäjakautuma	8
Asiakasmäärien kehitys alueilla, joilla tiedot olleet kattavia	9
Kaikki tiedot.....	9
Lapsiperheiden palvelut.....	12
Arvio	12
Ikäjakautuma	13
Asiakasmäärien kehitys alueilla, joilla tiedot olleet kattavia	13
Kaikki tiedot.....	14
Arvio, alle 18-vuotiaat.....	17
Kaikki tiedot, alle 18-vuotiaat	17
Lastensuojelun asiakkaat	19
Arvio, alle 18-vuotiaat.....	19
Kaikki tiedot, alle 18-vuotiaat	20
Arvio, 0–24-vuotiaat	22
Ikäjakautuma	23
Asiakasmäärien kehitys alueilla, joilla tiedot olleet kattavia	24
Kaikki tiedot, 0–24-vuotiaat	24
Vammaispalvelut	26
Arvio	26
Ikäjakautuma	26
Asiakasmäärien kehitys alueilla, joilla tiedot olleet kattavia	27
Kaikki tiedot.....	27
Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut	30
Arvio	30
Ikäjakautuma	31
Asiakasmäärien kehitys alueilla, joilla tiedot olleet kattavia	31
Kaikki tiedot.....	31
Laatuseloste.....	34
Kanta-palveluihin tallennetut tiedot	35
Lähdejärjestelmät	35
Asiakirjaversiot ja niiden rakenteisuus.....	35
Tietojen käsittely THL:ssä	36
Hyödynnetyt asiakirjat.....	36
Tietojen tarkastaminen hyvinvointialueilla	36
Tietojen laatu.....	37
Laatuhaaste: Kattavien tietojen täydentyminen entisestään	37
Laatuhaaste: Päättämättä jättäneet asiakkuudet	38
Poiminta-ajankohdat	39

Kuntakohtaiset asiakasmäärät ja väestöosuudet palvelutehtävittäin löytyvät erillistä Excel- liitetäulukoista.

Menetelmä

THL:n uuteen Sosiaalihuollon seurantarekisteriin tulee tietoja sekä (A) Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistosta eli Kanta-palveluista että (B) suoraan hyvinvointialuilta.

Tässä työpaperissa raportoidaan Kanta-palveluiden kautta saatuja tietoja (A). Erillistoitettuja tietoja (B) raportoidaan julkisesti ensimmäisen kerran keväällä 2024.

Nyt julkaistavat tiedot on pääosin kirjattu yhdellä asiakastietojärjestelmällä (Efficca/Lifecare).

Vaikka alue olisi tallentanut tietoja Kanta-palveluihin, tieto on silti voinut olla monesta syystä puutteellista. Tästä syystä kutakin aluetta on pyydetty tarkastamaan tammi-maaliskuun 2023 tiedot.

Tässä työpaperissa asiakasmäärätiedon rinnalla raportoidaan myös tietoa asiakasmäärätiedon laadusta. Tietojen julkaiseminen auttaa löytämään puutteita, joiden ratkominen parantaa tiedon laatua. Tiedon laadun parantuminen tulee olemaan vaiheittaista ja riippuu mm. uusien asiakastietojärjestelmien käyttöönotosta.

Kattavuus ja väestöosuudet on arvioitu kunnittain, koska tietojärjestelmät heijastavat vielä aiempia palvelujen järjestämisen rakenteita. Hyvinvointialueiden kokonaistietoja julkaistaan vuoden 2024 aikana.

Asiakkaat palvelutehtävittäin

Sosiaalihuolto on jäsennetty seitsemään palvelutehtävään. Asiakkaalla voi olla eri palvelutehtävissä avoinna useita asioita, joihin asiakkaalle annetaan erilaisia palveluita.

Työpaperissa keskitytään kunkin palvelutehtävän asiakasmääriin. Ensimmäisiä tietoja yksittäisistä sosiaalipalveluista julkaistaan vuonna 2024. Tulevina vuosina raportointi laajenee myös yksityiskohtaisimpiin kysymyksiin palveluiden tarpeesta ja palveluprosessien sujuvuudesta.

Palvelutehtävistä perheoikeudelliset palvelut ovat luonteeltaan erityyppisiä ja ne on siksi rajattu ensimmäisinä vuosina seurantarekisterin ja sen julkaisujen ulkopuolelle.

THL muodostaa asiakkuusjaksot

Sosiaalihuollon asiakastietomallin ja Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston vaiheittaisesta kehittymisestä johtuen tieto palvelutehtävien asiakkaista ei ole yksiselitteisesti poimittavissa Kanta-palveluista. Sen sijaan Kelan Kanta-tietoallas luovuttaa THL:lle pohjaaineiston, josta THL päättelee käsittelyn jälkeen asiakkuusjaksot.

Iäkkäiden palvelut

Arvio

Arviolta 250 000 ikääntynyttä saa sosiaalihuollon palveluita. Arvion mukaan palveluiden piirissä on 19,0 % väestön 65 vuotta täyttäneistä. Arvio perustuu Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen tietoihin, jossa elää noin prosentti Suomen 65-vuotiaista. Keski-Pohjanmaa oli ainoa hyvinvointialue, jossa iäkkäiden sosiaalipalvelujen asiakkaat on kattavasti tallennettu Kanta-palveluihin.

Taulukko TY1. Asiakasmääriä tammi-maaliskuussa 2023 alueilla, jotka toimittaneet kattavat tiedot

Alue	Asiakkaat	Osuus yli 65-v. väestöstä	Yli 65-v. Väestö
Arvio koko maa	250 000	19,0 %	1 295 000
Edustavat kunnat yhteensä	3 200	19,0 %	17 000
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	3 200	19,0 %	17 000

Keski-Pohjanmaalla on 8 kuntaa, jossa pienin väestöosuus yli 65-vuotiaita iäkkäiden palvelutehtävissä oli Toholammilla (17 %) ja suurin Perhossa (24 %). Aineiston jakaumaa kunnittain on kuvattu kuviossa 2. Yksittäisten kuntien tiedot on katsottavissa liitetaulukosta.

Arviota tehtäessä on lisäksi hyödynnetty tietoja muilta hyvinvointialueilta, jotka ovat arvioineet tietonsa puutteellisiksi. Lisäksi tietoja on verrattu suhteessa muutamien iäkkäille yleisten palveluiden asiakasmääriin:

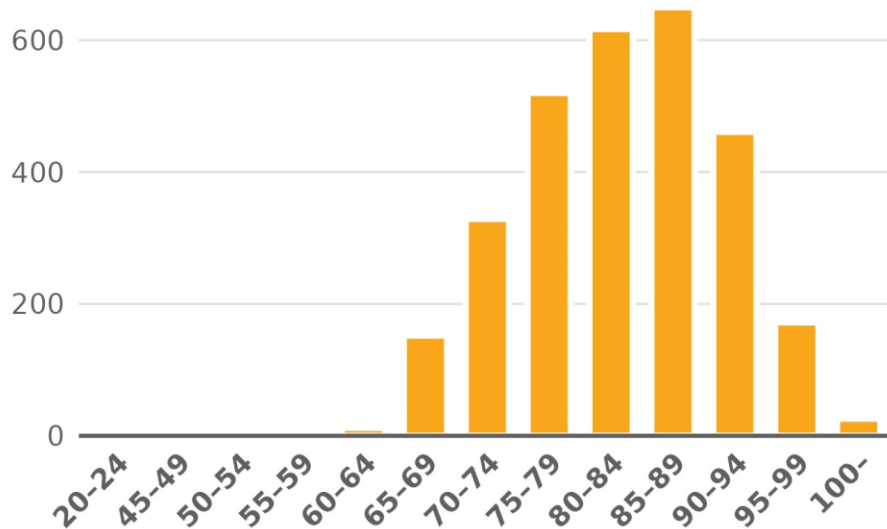
- Säännöllisessä kotihoidossa 105 000 yli 64-vuotiaista (Sotkanet indikaattori 3314)
- Tehostetussa palveluasumisessa 43 000 yli 64-vuotiaista (Sotkanet indikaattori 1252)
- Omaishoidon tuen piirissä 33 000 yli 64-vuotiaista (Sotkanet indikaattori 676)

Arvio tarkentuu, kun yhä useampi hyvinvointialue kokoaa kaikki iäkkäiden sosiaalihuollon asiakastiedot sosiaalihuollon asiakasrekisteriin¹ tai toimittaa tiedot THL:ään erikseen.

¹ Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023) edellyttää, että kattava Kanta-palveluiden käyttö iäkkäiden palvelutehtävissä alkaisi 1.9.2024. Kuitenkin joulukuussa 2023 valtioneuvosto valmistelee lykkäyksiä määräaikaan.

Ikäjakauma

Kuvio IÄ1. Iäkkäiden palvelutehtävän asiakkaiden ikäjakauma Keski-Pohjanmaalla (n= 3 200)

Keski-Pohjanmaalla suurimmat 5-vuotiskäryhmit iäkkäiden sosiaalipalveluiden käyttäjinä olivat 85–89-vuotiaat ja 84–89-vuotiaat. (Kuvio IÄ1).

Asiakasmäärien kehitys Keski-Pohjanmaalla

Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuu 2023 tietoja. Tästä syystä tuorempien vuoden 2023 tietojen vertailu on alustavaa.

Edellisen 12 kuukauden aikana asiakasmäärä kasvoi Keski-Pohjanmaalla 6 prosenttia. On suhtauduttava varauksellisesti siihen, että asiakasmäärät ovat tosiasiasa kasvaneet vuoden aikana tämän verran. Merkittävä osa asiakasmäärän kasvusta selittyy tiedon kirjaamisella. Asiakasmäärien todellista kehitystä pystytään arviomaan paremmin, kun alueet ovat voineet tarkastaa tämän raportin tietoja, ja Kanta-palveluiden kautta saatuja tietoja voidaan verrata muihin asiakasmäärätietoihin.

Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

Taulukko TY2. Asiakasmäärien kehitys neljälle edellisellä seurantakaudella. Alueet, jotka ovat arvioivat tietonsa kattaviksi tammi-maaliskuussa 2023

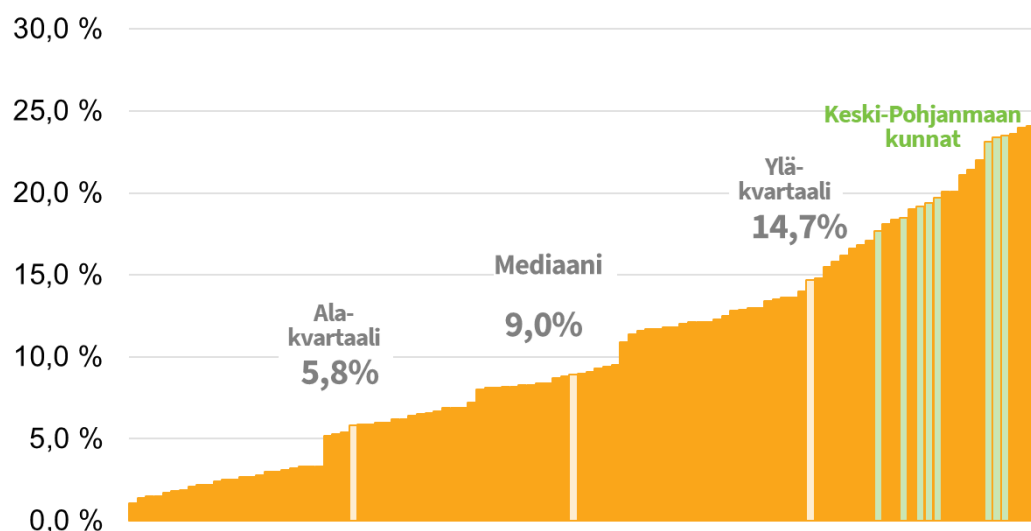
Alue	Loka-joulukuu 2022, %	Tammi-maaliskuu 2023, %	Huhti-kesäkuu 2023, %	Heinä-syyskuu 2023, %	Muutos 12 kk aikana
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	18,3 %	19,0 %	19,1 %	19,5 %	6 %

Kaikki tiedot

Kanta-palveluiden Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon on vuoden 2023 aikana tallennettu 114 kunnan asukkaiden tietoja², joista vain kahdeksan Keski-Pohjanmaan kunnan tiedot on luokiteltu kattaviksi. Muiden alueiden tietoja pidettiin laajalti puutteellisina. Haasteena on, että iäkkäiden palveluiden tietoja kirjattiin yleisesti terveydenhuollon tietojärjestelmiin, eivätkä tiedot arkistoituneet niistä Kanta-palveluihin. Monet alueet ovat täydentäneet Kanta-tietoja erillisillä suorilla tietolähetyksillä THL:ään, mutta näitä tietoja ei vielä ole huomioitu tässä työpaperissa.

Yksittäisten kuntien Kanta-palveluihin tallennetut tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta. Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuu 2023 tietoja.

Kuvio IÄ2 Väestöosuudet kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin² (n=114)

Taulukko TY4 Hyvinvointialueiden luokittelut tietojen laadusta. Tammi-maaliskuun 2023 tiedot

	Kun- tia	Väestö	Osuus tarkastetuista
Kattavat	8	17 000	5 %
Ristiriitaiset	24	60 000	16 %
Vaillinaiset	34	220 000	60 %
Liialliset	9	74 000	20 %
Tarkastusprosessi viivästynyt	14	80 000	
Ei tallennettu aktiivisesti	1	14 000	
Ei tarkastettu	21	167 000	

² Tarkastelusta on jätetty pois kunnat, joissa oli vain yksittäisiä tallennuksia. Raja-arvona pidettiin 0,01% väestöosuutta.

Työikäisten palvelut

Arvio

Arviolta 6,8 % väestön 18–64-vuotiaista oli työikäisten palvelutehtävän asiakkaita vuoden 2023 tammi–maaliskuussa. Arviossa hyödynnetään asiakkuusjakso tietoa työikäisten palvelutehtävässä niistä kunnista tai hyvinvointialueilta, jotka ovat arvioineet tallentaneensa edustavat tiedot asiakkuuksista Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Arvion perusteella koko maassa olisi 220 000 asiakasta työikäisten palvelutehtävässä.

Taulukko TY1. Asiakasmääriä tammi-maaliskuussa 2023 alueilla, jotka toimittaneet kattavat tiedot

Alue	Asiakkaat	Osuus 18–64-v. väes- töstä	18–64-v. väestö
Arvio koko maa	220 000	6,8 %	3 243 000
Edustavat kunnat yhteensä	29 900	6,8 %	440 000
Osin Etelä-Savon hyvinvointialue	1 100	5,7 %	20 000
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	100	5,4 %	2 000
Osin Keski-Suomen hyvinvointialue	1 500	5,0 %	30 000
Osin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	10 100	7,4 %	137 000
Osin Pohjois-Savon hyvinvointialue	100	3,1 %	5 000
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	10 600	9,6 %	110 000
Osin Satakunnan hyvinvointialue	500	5,0 %	9 000
Osin Varsinais-Suomen hyvinvointialue	5 800	4,6 %	127 000

”Osin” tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetaulukoista.

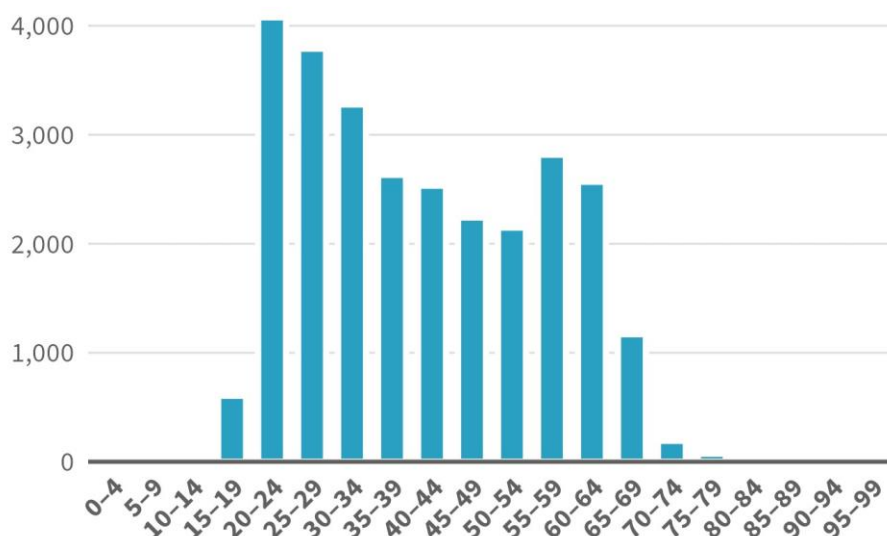
Kattaviksi arvioidut tiedot olivat saatavissa 29 kunnasta, joissa asui 14 % väestöstä. Näissä kunnissa työikäisten palveluiden asiakkaita oli keskimäärin 6,8 % asukkaista. Yksittäisten kuntien väestöosuus mediaani oli 5,9 prosenttia. Keskiarvo on selvästi mediaania suurempi, sillä asiakkaiden osuus on korkeampi suurissa kaupungeissa. Suurin väestöosuus oli Lahdessa – peräti 11,3 %. Jatkossa on selvitettävä mm. Lahden ja Turun (4,6 %) eroja sosiaalihuollon asiakasmäärissä ja sitä, missä määrin erot selittyvät kirjaamisen liittyvillä kysymyksillä ja missä määrin tosiasiallisilla eroilla palveluiden järjestämisessä.

Neljänneksessä kuntia (alakvartaali) väestöosuus oli 4,0 % tai pienempi. Väestöosuus oli 7,5 % tai suurempi neljänneksessä kuntia (yläkvartaali). Kattavaksi arvioiduista kunnista pienin väestöosuus oli 1,3 % Lumijoella. Työikäisten palvelutehtävässä ylimmän neljänneksen kuntien väestöosuus oli 1,88-kertainen, kun se esimerkiksi vammaispalveluissa oli vain 1,55-kertainen.

Aineiston jakaumaa kunnittain on kuvattu kuviossa 2. Yksittäisten kuntien tiedot on katsottavissa liitetaulukosta.

Ikäjakauma

Työikäisten palvelutehtävän asiakkaissa painottuivat 20–35-vuotiaat asiakkaat. Myös 55–64-vuotiaita asiakkaita oli enemmän kuin 40–50-vuotiaita asiakkaita. Alle 25-vuotiaiden osuus asiakkaista oli kaikissa kattavaksi arvioidussa kunnissa keskimäärin 16 %, mutta osuus vaihteli kunnittain. Turussa alle 25-vuotiaiden osuus oli 21 % ja esimerkiksi Lahdessa 14 %.

Taulukko TY1. Työikäisten palvelutehtävän asiakkaiden ikäjakauma alueilla, joilla tiedot kattavat (n= 29 900)

Asiakasmäärien kehitys alueilla, joilla tiedot olleet kattavia

Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuun 2023 tiedot. Tästä syystä tuorempien vuoden 2023 tietojen vertailu on alustavaa.

Asiakasmäärä on kasvanut edellisen 12 kuukauden aikana 13 prosenttia niissä kunnissa, joiden Kanta-palveluista saatuja tietoja hyvinvointialueet ovat arvioineet kattaviksi. On suhtauduttava varauksellisesti siihen, että asiakasmäärät ovat tosiasiallisesti kasvaneet vuoden aikana tämän verran. Merkittävä osa asiakasmäärän kasvusta selittyy tiedon kirjaamisella ja asiakastietojärjestelmiin liittyvillä kysymyksillä, joita on käsitelty osiossa: ”Sosiaalihuollon seurantarekisteri – Tietojen laatu – Asiakasmäärien kasvu.” Asiakasmäärien todellista kehitystä pystytään arviomaan paremmin, kun alueet ovat voineet tarkastaa tämän raportin tietoja, ja Kanta-palveluiden kautta saatuja tietoja voidaan verrata muihin asiakasmäärätietoihin.

Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

Taulukko TY2. Asiakasmäärien kehitys neljälle edellisellä seurantakaudella. Alueet, jotka ovat arvioivat tietonsa kattaviksi tammi-maaliskuussa 2023

Alue	Loka-joulukuu 2022, %	Tammi-maaliskuu 2023, %	Huhti-kesäkuu 2023, %	Heinä-syyskuu 2023, %	Muutos 12 kk aikana
Edustavat kunnat yhteensä	6,5 %	6,5 %	7,1 %	7,4 %	13 %
Osin Etelä-Savon hyvinvointialue	4,9 %	4,9 %	6,1 %	6,4 %	30 %
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	5,2 %	5,4 %	5,8 %	5,9 %	14 %
Osin Keski-Suomen hyvinvointialue	4,5 %	5,0 %	5,4 %	5,7 %	28 %
Osin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	7,2 %	7,4 %	7,7 %	8,1 %	12 %
Osin Pohjois-Savon hyvinvointialue	0,5 %	3,1 %	3,8 %	4,1 %	750 %
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	9,5 %	9,6 %	9,8 %	10,0 %	5 %
Osin Satakunnan hyvinvointialue	6,0 %	5,0 %	4,9 %	5,0 %	-17 %
Osin Varsinais-Suomen hyvinvointialue	4,3 %	4,6 %	4,9 %	5,3 %	23 %

”Osin” tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetaulukoista.

Kaikki tiedot

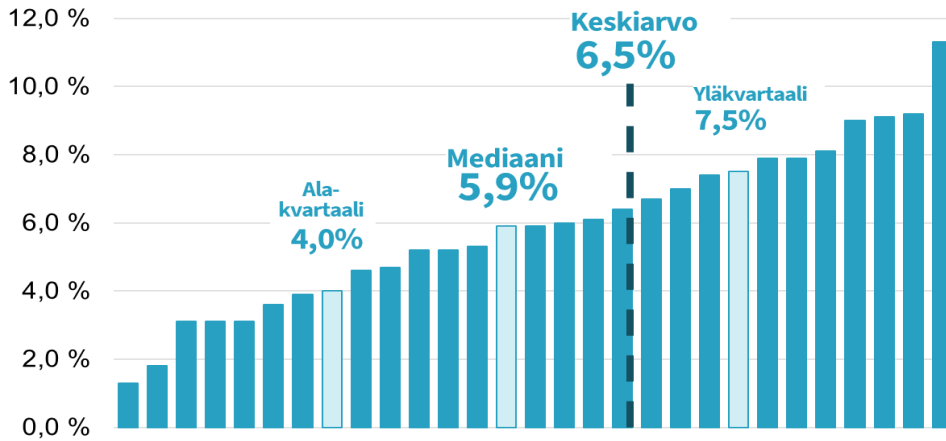
Kanta-palveluiden Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon on vuoden 2023 aikana tallennettu 107 kunnan asukkaiden tietoja³, joista 29 kunnan tiedot järjestäjä on luokitellut kattaviksi. Työikäisten palvelutehtävien osalta kaikkien kuntien tietojen keskiluvut olivat hyvin lähellä kattaviksi luokiteltujen kuntien keskilukuja. Tämä lisää arvion luotettavuutta.

Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

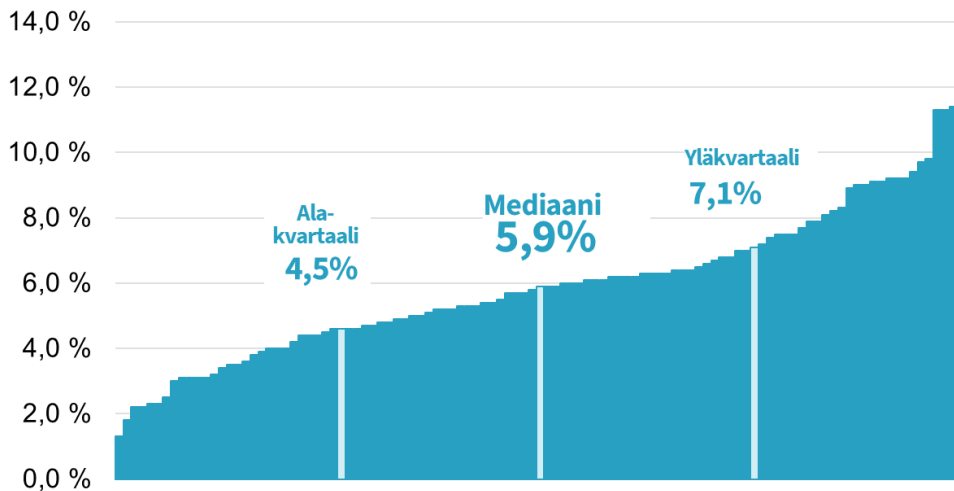
Taulukko VA3 Keskilukuja edustavilla alueilla ja kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin

Keskilukuja	Kunnat, joista kattavat tiedot (n=29)	Kaikki kunnat (n=107) ³
Pienin arvo	1,3%	1,0% ³
Alin neljännes	4,0%	4,5%
Mediaani	5,9%	5,9%
Ylin neljännes	7,5%	7,1%
Suurin arvo	11,3%	11,7%

Kuvio TY2 Väestöosuudet kunnissa, joista kattavat tiedot (n=29)

Kuvio TY3 Väestöosuudet kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin³ (n=107)

³ Tarkastelusta on jätetty pois kunnat, joissa oli vain yksittäisiä tallennuksia. Raja-arvona pidettiin 1,0% väestöosuutta.

Tarkastuspalautteissa tuotiin esiin, että tiedoissa oli ristiriitaisuuksia ja alueiden on selvitettävä tiedon puutteita tietojen laadun parantamiseksi. Työikäisten palvelutehtävän asiakkuudet voivat olla luonteeltaan lyhytkestoisia. Joskus lyhyeen asiakkuuteen liittyy passiivinen "seurantajakso", jossa asiakkaan mahdollista palaamista palveluun jäädään seuraamaan. Tämä saattaa johtaa siihen, että asiakkuuksia "unohtuu" auki, ja asiakasmäärät näyttävät liiallisilta.

Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuu 2023 tietoja.

Taulukko TY4 Hyvinvointialueiden luokittelut tietojen laadusta. Tammi-maaliskuun 2023 tiedot

	Kuntia	Väestö	Osuus tarkastetuista
Kattavat	29	439 500	50 %
Ristiriitaiset	20	174 900	20 %
Vaillinaiset	2	18 000	1 %
Liialliset	12	246 700	4 %
Tarkastusprosessi viivästynyt	14	175 300	
Ei tallennettu aktiivisesti	1	38 500	
Ei tarkastettu	20	536 400	

Lapsiperheiden palvelut

Lapsiperheiden palveluiden asiakasmääriä tarkastellaan kahdella tavalla:

- Kaikki asiakkaat, mm. lapset, sisarukset ja vanhemmat
- Alle 18-vuotiaat (ikä 2.1.2023)

Lapsiperheiden palveluiden asiakasmäärissä voi syntyä suuria eroja riippuen siitä kirjataanko palveluun yksi asiakas vai koko perhe. Tulevaisuudessa tietoja voidaan esittää perheittäin, mutta aluksi alle 18-vuotiaiden tiedot saattavat olla alueittain yhtenäisemmät.

Arvio

Lapsiperheiden palvelutehtävän asiakkaita oli arvion mukaan 230 000 henkilöä eli 5,4 % alle 65-vuotiaasta väestöstä vuoden 2023 tammi–maaliskuussa. Arviossa hyödynnetään asiakkuusjaksotietoa lapsiperheiden palvelutehtävässä niistä kunnista tai hyvinvointialueilta, jotka ovat arvioineet tallentaneensa edustavat tiedot asiakkuuksista Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Lapsiperheiden palvelutehtävän tai muuten sosiaalihuoltolain perustella palveluita saavan lapsiperheväestön määrästä ei ole julkaistu aiempia tilastoja.

Taulukko LA1. Asiakasmääriä tammi-maaliskuussa 2023 aluilla, jotka toimittaneet kattavat tiedot

Alue	Asiakkaat	Osuus 0–64-v. väestöstä	0–64-v. väestö
Arvio koko maa	230 000	5,4 %	4 269 000
Edustavat kunnat yhteensä	25 100	5,4 %	464 000
Osin Etelä-Savon hyvinvointialue	1 000	3,9 %	25 000
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	1 800	3,7 %	49 000
Osin Keski-Suomen hyvinvointialue	1 900	4,7 %	42 000
Osin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	8 200	4,6 %	178 000
Osin Pohjois-Savon hyvinvointialue	700	3,1 %	23 000
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	11 400	7,9 %	144 000
Osin Satakunnan hyvinvointialue	100	2,9 %	3 000

"Osin" tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetaulukoista.

Kattaviksi arvioitujen tietojen saatavissa 33 kunnasta, joissa asui 11 % alle 65-vuotiaista. Näissä kunnissa lapsiperheiden palveluiden oli keskimäärin 5,4 % asukkaista. Yksittäisten kuntien väestöosuusien mediaani oli 3,9 prosenttia, joten asiakkaita oli enemmän väestöltään suuremmissa kunnissa. Neljänneksessä kuntia (alakvartaali) väestöosuus oli 2,8 % tai pienempi. Väestöosuus oli 5,4 % tai suurempi neljänneksessä kuntia (yläkvartaali). Kattaviksi arvioituista kunnista pienin väestöosuus oli 0,1 % Hailuodossa ja Halsualla ja suurin 8,7 % Lahdessa.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa kuntakohtaiset asiakasmääräerot ovat suuria: ylimmän neljänneksen kuntien väestöosuus oli 1,9-kertainen. Tulevaisuudessa tilaston kautta on mahdollista selvittää syitä, miksi hyvinvointialueiden asiakasmäärissä on näin huomattavia eroja. Näitä selityksiä voivat olla mm.:

- Alueen palvelutarjonta – jos sosiaalipalveluiden palveluvalikoima on pieni, myös asiakasmäärä on pienempi.
- Lastensuojelun organisointi
- Muiden lapsille, nuorille ja perheille suunnattujen palveluiden tarjonta alueella ja niiden kyvykyys vastata palvelutarpeisiin ennaltaehkäisevästi.
- Käytännöt avata vanhempien asioita pikemminkin perhepalveluiden palvelutehtävässä kuin työikäisten palvelutehtävässä tai päinvastoin.

- Käytäntö avata asiakkuuksia vain tietyille perheen jäsenille tai avata niitä laajasti kaikille perheenjäsenille.
- Kirjaamiseen liittyvät tekniset kysymykset, kuten palveluiden tallentaminen Kanta-palveluihin tai asiakkuuksien jääminen auki.

Aineiston jakaumaa kunnittain on kuvattu kuviossa 2. Yksittäisten kuntien tiedot on katsottavissa liitetaulukosta.

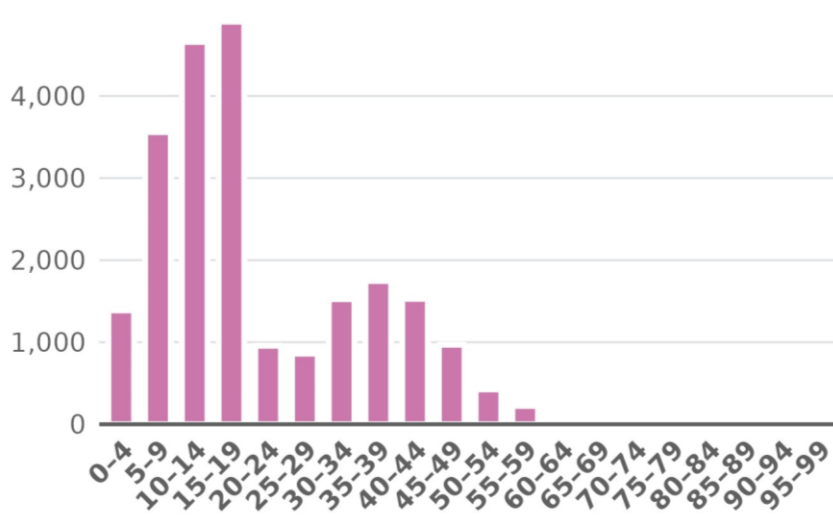
Ikäjakauma

Lapsiperheiden palveluiden asiakkaista selvästi suurin osa on alle 18-vuotiaita (56 %). Alle 13-vuotiaiden osuus oli 33 % aluilla, joiden tiedot oltiin arvioitu kattaviksi.

Alle 18-vuotiaiden osuus vaihtelee merkittävästi eri alueiden ja kuntien välillä. Esimerkiksi Kokkolassa ja Savonlinnassa alle 18-vuotiaiden osuus oli 72 %, kun se pienin Lahdessa 46%.

Alle 18-vuotiaiden asiakkaiden määrä 2.1.2023 on laskettu erikseen vertailun helpottamiseksi luvun loppuun ja kunnittain liitetaulukkaan.

Taulukko LA1. Lapsiperheidenpalveluiden asiakkaiden ikäjakauma aluilla, joilla tiedot kattavat (n= 13 900)

Asiaksmäärien kehitys alueilla, joilla tiedot olleet kattavia

Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuu 2023 tietoja. Tästä syystä tuorempien vuoden 2023 tietojen vertailu on alustavaa.

Asiaksmäärä on kasvanut edellisen 12 kuukauden aikana 16 prosenttia niissä kunnissa, joiden Kanta-palveluista saatuja tietoja hyvinvointialueet ovat arvioineet kattaviksi. Useilla aluilla asiakasmäärä on käytännössä tuplaantunut. On suhtauduttava varauksellisesti siihen, että asiakasmäärät ovat tosiasiasa kasvaneet vuoden aikana tämän verran.

- Viime vuosina lastensuojeluilmoituksen kohteena olevien lasten määrä on kasvanut noin 5 %.
- Opiskeluhuollon kuraattoripalveluiden tiedot kirjataan vuoden 2023 alusta sosiaalihuollon asiakastietoihin. Tämä muutos kasvattaa sosiaalihuollon asiakastietoihin kirjattujen asiakkaiden asiakasmäärää, vaikka koulukuraattorien tosiasiallisessa asiakasmäärässä ei tapahtuisikaan muutoksia.
- Merkittävä osa asiakasmäärän kasvusta selittyneekin tiedon kirjaamisella ja asiakastietojärjestelmiin liittyvillä kysymyksillä, joita käsitelty osiossa: ”Sosiaalihuollon seurantarekisteri – Tietojen laatu – Asiaksmäärien kasvu.”

Asiaksmäärien todellista kehitystä pystytään arviomaan paremmin, kun alueet ovat voineet tarkastaa tämän raportin tietoja, ja Kanta-palveluiden kautta saatuja tietoja voidaan verrata muihin asiakasmäärätietoihin.

Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

Taulukko LA2. Asiaksmäärien kehitys neljällä edellisellä seurantakaudella. Alueet, jotka ovat arvioivat tietonsa kattaviksi tammi-maaliskuussa 2023

Alue	Loka- joulukuu 2022, %	Tammi- maaliskuu 2023, %	Huhti- kesä- kuu 2023, %	Heinä- syyskuu 2023, %	Muutos 12 kk aikana
Edustavat kunnat yhteensä	5,0 %	5,4 %	5,7 %	5,8 %	16 %
Osin Etelä-Savon hyvinvointialue	5,0 %	5,4 %	5,7 %	5,8 %	16 %
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	2,5 %	3,9 %	4,3 %	4,4 %	79 %
Osin Keski-Suomen hyvinvointialue	2,9 %	3,7 %	4,4 %	4,6 %	58 %
Osin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	4,3 %	4,7 %	5,1 %	5,3 %	24 %
Osin Pohjois-Savon hyvinvointialue	4,3 %	4,6 %	4,8 %	4,9 %	15 %
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	2,6 %	3,1 %	3,2 %	3,6 %	40 %
Osin Satakunnan hyvinvointialue	7,7 %	7,9 %	8,0 %	8,1 %	5 %

*Osin” tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetaulukoista.

Kaikki tiedot

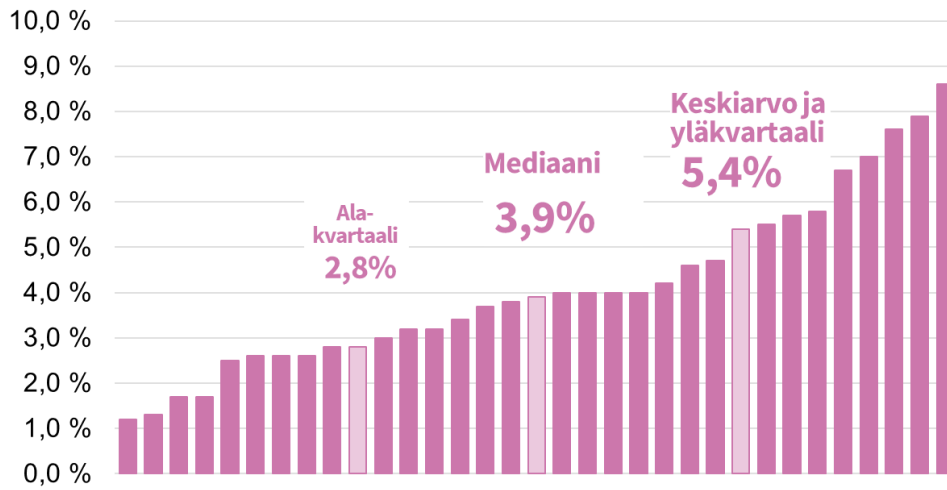
Kanta-palveluiden Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon on vuoden 2023 aikana tallennettu 104 kunnan asukkaiden tietoja⁴, joista 43 kunnan tiedot järjestäjä on luokitellut kattaviksi. Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

Taulukko LA3 Keskilukuja edustavilla alueilla ja kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin

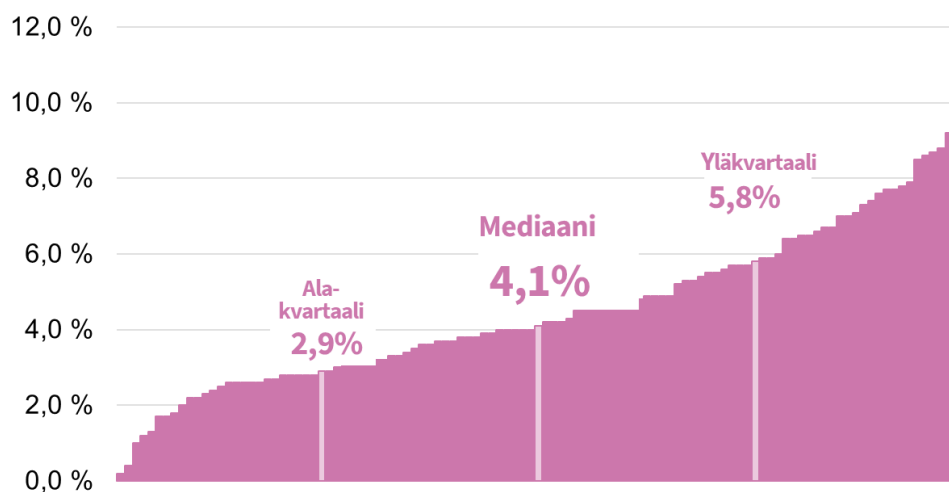
Keskilukuja	Kunnat, joista kattavat tiedot (n=33)	Kaikki kunnat (n=114) ⁴
Pienin arvo	0,12%	0,2% ⁴
Alin neljännes	2,8%	2,9%
Mediaani	3,9%	1,1%
Ylin neljännes	5,4%	5,8%
Suurin arvo	8,6%	10,9%

Kuvio LA2 Lapsiperheiden palveluiden alle 65-vuotiaiden asiakkaiden väestöosuudet kunnissa, joista kattavat tiedot (n=33)

⁴ Tarkastelusta on jätetty pois kunnat, joissa oli vain yksittäisiä tallennuksia. Raja-arvona pidettiin 0,2% väestöosuutta.

Kuvio LA3 Lapsiperheiden palveluiden alle 65-vuotiaiden asiakkaiden väestöosuudet kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin⁴ (n=114)

Tarkastuspalautteissa tuotiin esiin, että tiedoissa oli ristiriitaisuuksia ja alueiden on selvitettävä tiedon puutteita tietojen laadun parantamiseksi. Lapsiperheiden palvelutehtävän asiakkuudet voivat olla luonteeltaan lyhytkestoisia. Joskus lyhyeen asiakkuuteen liittyy passiivinen "seurantajakso", jossa asiakkaan mahdollista palaamista palveluun jäädytään seuraamaan. Tämä saattaa johtaa siihen, että asiakkuuksia "unohtuu" auki, ja asiakasmäärät näyttävät liiallisilta.

Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuun 2023 tietoja.

Taulukko LA4 Hyvinvointialueiden luokittelut tietojen laadusta. Tammi-maaliskuun 2023 tiedot

	Kuntia	Väestö	Osuus tarkastetuista
Kattavat	33	464 000	36 %
Ristiriitaiset	28	197 000	15 %
Vaillinaiset	13	318 000	25 %
Liialliset	12	312 000	24 %
Tarkastusprosessi viivästynyt	14	228 000	
Ei tallennettu aktiivisesti	1	52 000	
Ei tarkastettu	22	732 000	

Arvio, alle 18-vuotiaat

Lapsiperheiden palvelutehtävän alle 18-vuotiaita asiakkaita oli arvion mukaan 110 000 henkilöä eli 10,2 % alle 18-vuotiaasta väestöstä 2.1.2023. Vastaavana ajankohtana lastensuojelun asiakkaita arvioidaan olevan 3,9 %. Merkittävä osa lapsista on todennäköisesti sekä lastensuojelun että lapsiperheiden palveluiden asiakkaita. Näiden yhteisten asiakkaiden osuus eroaa kuitenkin suuresti aluittain: esimerkiksi Päijät-Hämeessä lastensuojelun asiakkaista yli 85 % oli myös lapsiperheidenpalveluiden asiakkaita, kun mm. Oulussa ja Turussa yhteisten asiakkaiden osuus oli 25–35 %.

Asiakkaiden määräksi koko palvelutehtävässä arvioitiin 230 000. Tämä ei kuitenkaan yksiselitteisesti tarkoita, että alle 18-vuotiaita asiakkaita olisi puolet asiakkaita. Kuviosta LA1 voidaan päinvastoin nähdä, että lasten osuus asiakkaista on selvästi suurempi. Ristiriitaa selittää, että alle 18-vuotiaiden arvio on tehty tarkastelemalla asiakkuutta vain yhtenä päivänä, mutta koko palvelutehtävän arvio on tehty sisällyttämällä kaikki kolmen kuukauden seurantakauden asiakkuudet. Lisäksi opiskeluhoollon kuraattoripalveluiden sisältyminen koko arvioon, mutta ei juurikaan alle 18-vuotiaiden arvioon, saattaa selittää ristiriitaa.

Taulukko LA5. Asiakasmäärät 2.1.2023 aluilla, jotka toimittaneet kattavat tiedot

Alue	Asiakkaat	Osuus 0–17-v. Väestöstä	0–17-v. väestö
Arvio koko maa	110 000	10,2 %	1 026 000
Edustavat kunnat yhteensä	12 000	10,2 %	117 000
Osin Etelä-Savon hyvinvointialue	450	8,3 %	5 000
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	800	5,5 %	15 000
Osin Keski-Suomen hyvinvointialue	1 000	8,7 %	12 000
Osin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	4 100	9,3 %	44 000
Osin Pohjois-Savon hyvinvointialue	300	5,2 %	6 000
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	5 200	15,2 %	34 000
Osin Satakunnan hyvinvointialue	50	5,3 %	1 000

"Osin" tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetäulukosta.

Kattaviksi arvioidut tiedot olivat saatavissa 43 kunnasta, joissa asui 23 % alle 18-vuotiaista. Näissä kunnissa lapsiperheiden palveluiden asiakkaita oli keskimäärin 10,2 % lapsista. Yksittäisten kuntien väestöosuus mediaani oli 6,6 prosenttia, joten asiakkaita oli enemmän väestöltään suuremmissa kunnissa. Neljänneksessä kuntia (alakvartaali) väestöosuus oli 3,7 % tai pienempi. Väestöosuus oli 11,6 % tai suurempi neljänneksessä kuntia (yläkvartaali). Kattavaksi arvioiduista kunnista pienin väestöosuus oli 1,7 % Lumijoella ja suurin 15,9 % Lahdessa. Syitä suuriin eroihin kuvattu ylempänä koko palvelutehtävän osalta.

Aineiston jakaumaa kunnittain on kuvattu kuviossa 2. Yksittäisten kuntien tiedot on katsottavissa liitetäulukosta.

Kaikki tiedot, alle 18-vuotiaat

Kanta-palveluiden Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon on vuoden 2023 aikana tallennettu 104 kunnan asukkaiden tietoja⁵, joista 43 kunnan tiedot järjestäjä on luokitellut kattaviksi ja kyseiset alueet ovat tallentaneet vain lastensuojelulain mukaisia asiakkaita palvelutehtävään.

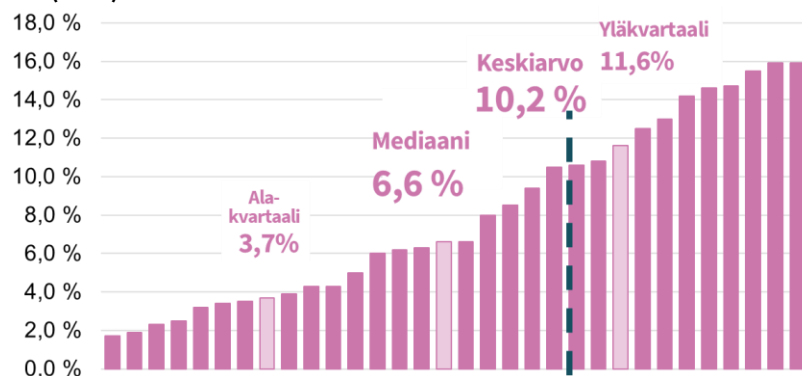
Taulukko LA6 Keskilukuja edustavilla alueilla ja kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin

Keskilukuja	Kunnat, joista kattavat tiedot (n=33)	Kaikki kunnat (n=105) ⁶
Pienin arvo	1,7%	1,5% ⁶

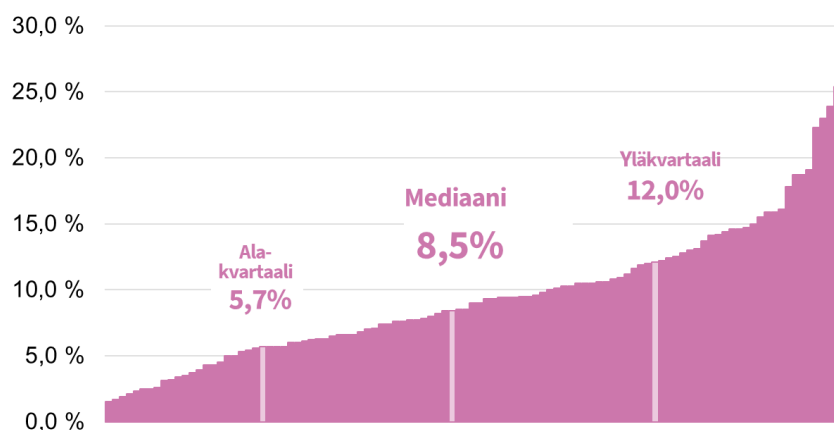
⁵ Tarkastelusta on jätetty pois kunnat, joissa oli vain yksittäisiä tallennuksia. Raja-arvona pidettiin 1,0% väestöosuutta.

Keskilukuja	Kunnat, joista kattavat tiedot (n=33)	Kaikki kunnat (n=105) ⁶
Alin neljännes	3,7%	5,7%
Mediaani	6,6%	8,5%
Ylin neljännes	11,6%	12,0%
Suurin arvo	15,9%	25,4%

Kuvio LA4 Alle 18-vuotiaiden lapsiperheiden palveluiden asiakkaiden väestöosuudet kunnissa, joista kattavat tiedot (n=33)

Kuvio LA5 Alle 18-vuotiaiden lapsiperheiden palveluiden asiakkaiden väestöosuudet kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin⁶ (n=104)

Lastensuojelun asiakkaat

Lastensuojelu eroaa muista palvelutehtävistä siten, että lastensuojelulain 27§ on erikseen määritelty lastensuojelun asiakkuuden alkamisesta. Näin lastensuojelun asiakkuuden osalta tullaan jatkossa raportoi-
maan kahden tyyppistä asiakkuutta:

- **Lastensuojelun asiakkaat** – Lastensuojelulain 27§ mukaiset asiakkaat
- **Asiakkaat, joilla avoimena lastensuojelun asia** – Sosiaalihuollon asiakkaat, joilla on avoin asia lastensuojelun palvelutehtävässä.

Tässä ensimmäisessä raportoinnissa raportoidaan lähes pelkästään lastensuojelulain mukaisia asiakkuuk-
sia, koska vuonna 2023 laajassa käytössä olleet asiakkuusasiakirjaversiot eivät erottele kahta erilaista asi-
akkuuden muotoa. Tiedot tulevat saataville, kun alueet ottavat käyttöön uusimmat asiakirjaversiot.

Lastensuojelun asiakasmääriä tarkastellaan kahdella tavalla:

- Alle 18-vuotiaita (ikä 2.1.2023)
- Kaikkia lastensuojelun asiakkaita. Lastensuojelun jälkihuollon asiakkuus on rajattu lailla alle 25-vuotiaisiin, mutta tietojen laatu-
puutteista johtuen mukana on myös yli 25-vuotiaita, joita ei erikseen ole rajattu pois aineistosta.

Arvio, alle 18-vuotiaat

Arviolta 3,9 % alle 18-vuotiaista oli lastensuojelun asiakkaita 2.1.2023. Arviossa hyödynnetään asiakkuus-
jaksotietoa lastensuojelun palvelutehtävässä niistä kunnista tai hyvinvointialueilta, jotka ovat 1) ilmoittaneet
kirjanneensa palvelutehtävään vain lastensuojelulain mukaisia asiakkaita ja 2) arvioineet tallentaneensa edus-
tavat tiedot asiakkuuksista Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Arvion perusteella koko maassa olisi
40 000 lastensuojelun asiakasta. Arvio vastaa tarkasti aiempia, muiden lähteiden perusteella tehtyjä oletuksia
lastensuojelun asiakkaiden kokonaismäärästä⁶.

Taulukko LS1. Asiakasmäärät 2.1.2023 aluilla, jotka toimittaneet kattavat tiedot

Alue	Asiakkaat	Osuus 0–17-v. väestöstä	0–17-v. väestö
Arvio koko maa	40 000	3,9 %	1 026 000
Edustavat kunnat yhteensä	9 000	3,9 %	233 000
Osin Etelä-Savon hyvinvointialue	300	4,6 %	5 000
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	300	1,8 %	15 000
Osin Pirkanmaan hyvinvointialue	2 700	3,4 %	79 000
Osin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	2 100	4,8 %	43 000
Osin Pohjois-Savon hyvinvointialue	100	2,3 %	6 000
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	1 400	4,2 %	34 000
Osin Satakunnan hyvinvointialue	900	4,4 %	20 000
Osin Varsinais-Suomen hyvinvointialue	1 200	4,2 %	29 000

"Osin" tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetaulukoista.

⁶ Vuonna 2022 lastensuojelun avohuollossa oli 37 000 lasta ja kodin ulkopuolelle sijoitettuna 18 000 alle 18-
vuotiaista (Lastensuojelu. THL. SVT. 2023; sotkanet-indikaattorit 1245, 191). Osa lapsista on mukana molem-
missa tilastoissa. Lisäksi tilaston luvut koskevat koko vuotta, kun nyt tehty arvio koskee vain yhden päivän tilan-
netta.

Kattaviksi arvioidut tiedot olivat saatavissa 43 kunnasta, joissa asui 23 % alle 18-vuotiaista. Näissä kunnissa lastensuojelun asiakkaita oli keskimäärin 3,9 % asukkaista. Yksittäisten kuntien väestöosuuksien mediaani oli 3,3 prosenttia, joten asiakkaita oli enemmän väestöltään suuremmissa kunnissa. Neljänneksessä kuntia (alakvartaali) väestöosuus oli 2,0 % tai pienempi. Väestöosuus oli 4,1 % tai suurempi neljänneksessä kuntia (yläkvartaali). Kattaviksi arvioiduista kunnista pienin väestöosuus oli 0,8 % Lestijärvellä ja suurin 6,6 % Sysmässä.

Lastensuojelussa kuntakohtaiset asiakasmääräerot ovat suuria: ylimmän neljänneksen kuntien väestöosuus oli 2,1-kertainen, kun se esimerkiksi vammaispalvelussa oli 1,55-kertainen. Suuret alueelliset erot todennäköisesti kuvaavat sitä, että kunnat ovat tulkinneet lastensuojelulain 27§ kriteereitä eri tavoin – esimerkiksi tehostetun perhetyön kaltaista palvelua toisissa kunnissa annettu jo lapsiperheiden peruspalveluissa ennen lastensuojelun asiakkuutta ja toisissa vastaavassa tapauksessa lastensuojelun asiakkuus on avattu, jotta voidaan aloittaa vastaava intensiivinen työskentely.

Aineiston jakaumaa kunnittain on kuvattu kuviossa 2. Yksittäisten kuntien tiedot on katsottavissa liitetaulukosta.

Kaikki tiedot, alle 18-vuotiaat

Kanta-palveluiden Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon on vuoden 2023 aikana tallennettu 104 kunnan asukkaiden tietoja⁷, joista 43 kunnan tiedot järjestäjä on luokitellut kattaviksi ja kyseiset alueet ovat tallentaneet vain lastensuojelulain mukaisia asiakkaita palvelutehtävään.

Tarkastuspalautteissa tuotiin esiin, että tiedoissa oli ristiriitaisuuksia ja alueiden on selvitettävä tiedon puutteita tietojen laadun parantamiseksi. Lastensuojelun osalta kysyttiin erikseen lisäksi sitä, että sisältävätkö tiedot vain lastensuojelulain mukaisia asiakkaita. Vain näitä tietoja on hyödynnetty tässä työpaperissa. Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuu 2023 tietoja.

Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

Taulukko LS2 Hyvinvointialueiden luokittelut tietojen laadusta. Tammi-maaliskuun 2023 tiedot

	Kun- tia	Väestö	Osuus tarkastetuista
Kattavat	52 ⁸	386 000	74 % ⁹
Ristiriitaiset	21	51 000	10 %
Vaillinaiset	4	2 000	11 %
Liialliset	9	81 000	0 %
Tarkastusprosessi viivästynyt	14	79 000	
Ei tallennettu aktiivisesti	1	20 000	
Ei tarkastettu	11	136 000	

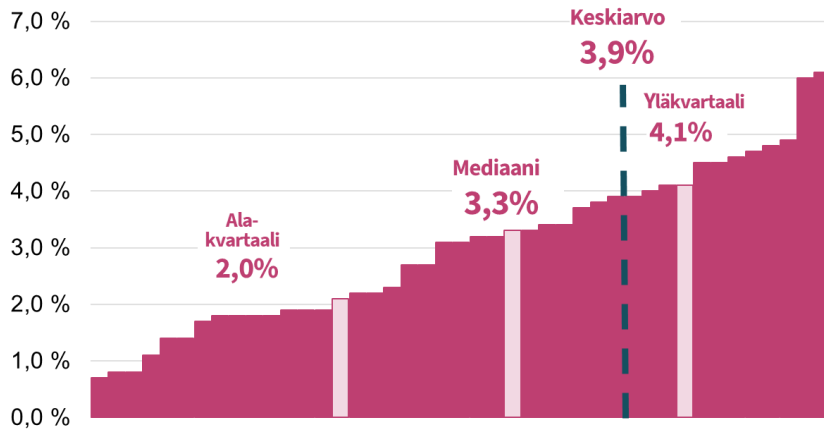
Taulukko LS3 Keskilukuja edustavilla alueilla ja kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin

Keskilukuja	Kunnat, joista kattavat tiedot (n=43)	Kaikki kunnat (n=104) ⁸
Pienin arvo	0,8%	0,7% ⁸
Alin neljännes	2,0%	1,8%
Mediaani	3,3%	2,8%
Ylin neljännes	4,1%	3,8%
Suurin arvo	6,6%	9,0%

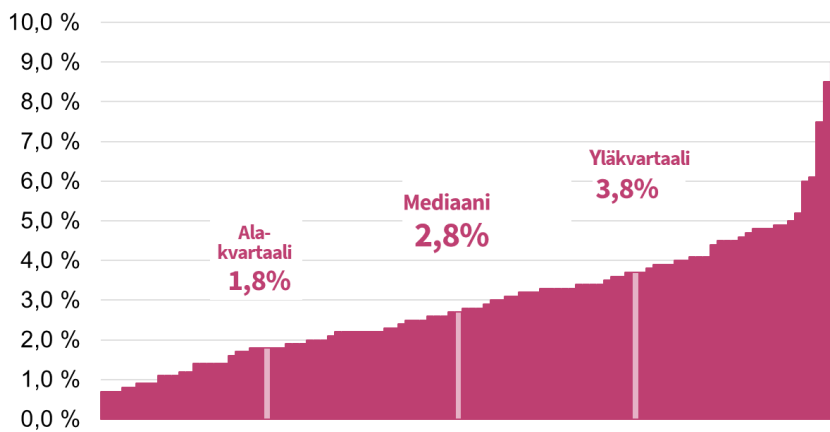
⁷ Tarkastelusta on jätetty pois kunnat, joissa oli vain yksittäisiä tallennuksia. Raja-arvona pidettiin 0,4% väestöosuutta.

⁸ Sisältää myös kuntia, joissa lastensuojelun palvelutehtävään on tallennettu säännönmukaisesti tai satunnaisesti myös vireilletulleita lastensuojeluasioita, jo ennen kuin palvelutarpeen arvioinnin jälkeen päädytään lastensuojelun asiakkuuteen.

Kuvio LS1 Alle 18-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden väestöosuudet kunnissa, joista kattavat tiedot (n=57)

Kuvio LS2 Alle 18-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden väestöosuudet kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin⁷ (n=104)

Arvio, 0–24-vuotiaat

Arviolta 4,0 % alle 25-vuotiaista oli lastensuojelun asiakkaita vuoden 2023 alussa. Arviossa hyödynnetään asiakkuusjakso tietoa lastensuojelun palvelutehtävissä niistä kunnista tai hyvinvointialueilta, jotka ovat 1) ilmoittaneet kirjanneensa palvelutehtävään vain lastensuojelulain mukaisia asiakkaita ja 2) arvioineet tallentaneensa edustavat tiedot asiakkuuksista Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon.

Arvion perusteella koko maassa olisi 55 000 lastensuojelun alle 25-vuotiaista asiakasta, kun edellä lastensuojelun alle 18-vuotiaiden määräksi 2.1.2023 arvioitiin 40 000. Tämä ei kuitenkaan yksiselitteisesti tarkoita, että 18–24-vuotiaita asiakkaita olisi 15 000. Arviot eroavat toisistaan seuraavasti:

- **1 vrk↔90 vrk** Alle 18-vuotiaiden arvio on tehty tarkastelemalla asiakkuutta vain yhtenä päivänä, mutta 0–24-vuotiaiden arvio on tehty sisällyttämällä kaikki kolmen kuukauden seurantakauden asiakkuudet. Ensimmäisessä julkaisussa on hyödynnetty tarkkaa päivämäärää, jotta alle 18- ja yli 18-vuotiaat on voitu määritellä yksiselitteisesti.
- **Yli 25-vuotiaita ei poistettu** Alle 18-vuotiaiden arvio ei sisällä lainkaan yli 18-vuotiaita, sen sijaan 18–24-vuotiaiden edustavaksi arvioituissa tiedoissa on mukana 4 % yli 25-vuotiaita asiakkaita. Nämä henkilöt eivät voi olla lastensuojelulain mukaisia asiakkaita, vaan kyse on virheellisistä tiedoista. Koska julkaisun tarkastuksena on myös tuoda esiin laatuongelmia ja parantaa niitä, tietoja ei korjattu.

Taulukko LS4. Asiakasmääriä tammi-maaliskuussa 2023 aluilla, jotka toimittaneet kattavat tiedot

Alue	Asiakkaat	Osuus 0–24-v. väestöstä	0–24-v. väestö
Arvio koko maa	55 000	4,0 %	1 453 000
Edustavat kunnat yhteensä	13 900	4,0 %	352 000
Osin Etelä-Savon hyvinvointialue	400	4,5 %	8 000
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	400	2,2 %	19 000
Osin Pirkanmaan hyvinvointialue	4 000	3,4 %	119 000
Osin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	3 000	4,4 %	67 000
Osin Pohjois-Savon hyvinvointialue	200	2,6 %	8 000
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	2 400	5,0 %	47 000
Osin Satakunnan hyvinvointialue	1 300	4,6 %	29 000
Osin Varsinais-Suomen hyvinvointialue	2 300	4,2 %	54 000

”Osin” tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetäulukoista.

Kattaviksi arvioidut tiedot olivat saatavissa 43 kunnasta, joissa asui 24 % alle 25-vuotiaista. Näissä kunnissa lastensuojelun asiakkaita oli keskimäärin 4,0 % asukkaista. Yksittäisten kuntien väestöosuuksien mediaani oli 3,6 prosenttia, joten asiakkaita oli enemmän väestöltään suuremmissa kunnissa. Neljänneksessä kuntia (alakovartaali) väestöosuus oli 2,3 % tai pienempi. Väestöosuus oli 4,5 % tai suurempi neljänneksessä kuntia (yläkovartaali). Kattavaksi arvioituista kunnista pienin väestöosuus oli 0,7 % Kuhmoisissa ja suurin 6,6 % Hartolassa.

Lastensuojelussa kuntakohtaiset asiakasmääräerot ovat suuria. Suuret alueelliset erot todennäköisesti kuvaavat sitä, että kunnat ovat tulkinneet lastensuojelulain 27§ kriteereitä eri tavoin – toisaalla vastaavia palveluita on annettu lapsiperheiden peruspalveluissa ja toisaalla nimenomaan lastensuojelussa.

Aineiston jakaumaa kunnittain on kuvattu kuviossa 2. Yksittäisten kuntien tiedot on katsottavissa liitetäulukosta.

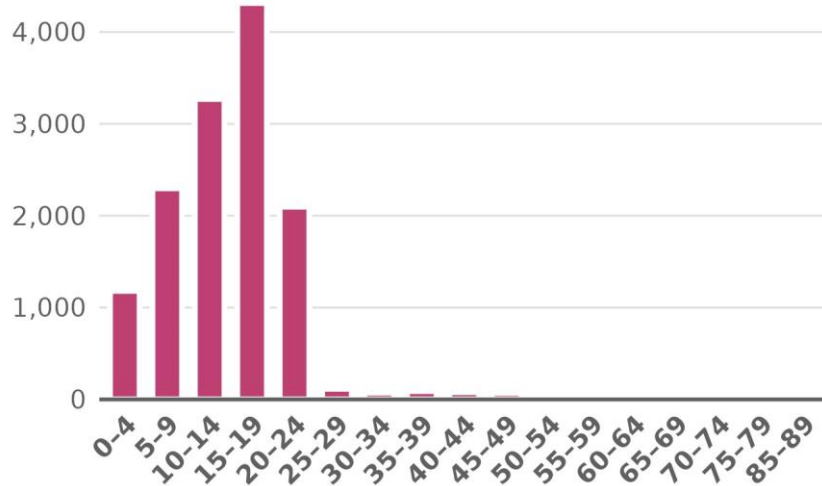
Ikäjakauma

Aiemmista lastensuojelutilastoista tiedetään, että lastensuojelun asiakkaissa painottuvat erityisesti 13–17-vuotiaat lapset. Kattavissa kunnissa alle 13-vuotiaiden asiakkaiden osuus oli 39 % ja 13–17-vuotiaiden osuus oli 30%.

Yli 18-vuotiaiden osuus aineistossa oli odotettua suurempi. Edustavien kuntien aineistossa 18–22-vuotiaiden osuus oli 23 % ja 23–24-vuotiaiden osuus 5%. On huomattava, että asiakasmäärä on laskettu on 2.1.2023 tilanteesta, eikä suoraan verrattavissa siihen mikä asiakasmäärä on 2024 alussa, koska lastensuojelun yläikärajaan on vaikuttanut viime vuosina useita siirtymäaikoja.

Tietojen laadun osalta on merkityksellistä, että 4 % lastensuojelulain mukaisista asiakkaista oli täyttänyt 25-vuotta vaikka heidän asiakkuutensa olisi pitänyt päättyä viimeistään syntymäpäivään tai aiemmin. Se, että asiakkuuksia "unohtuu" auki, johtaa siihen, että asiakasmäärät näyttävät liiallisilta. Yli 25-vuotiaita on erityisesti mukana Turun tiedoissa (13%).

Taulukko LS3. Lastensuojelulain asiakkaiden ikäjakaumasta alueilla, joilla tiedot kattavat (n= 13 900)

Asiakasmäärien kehitys alueilla, joilla tiedot olleet kattavia

Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuu 2023 tietoja. Tästä syystä tuorempien vuoden 2023 tietojen vertailu on alustavaa. Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

Asiakasmäärä on kasvanut edellisen 12 kuukauden aikana 12 prosenttia niissä kunnissa, joiden Kanta-palveluista saatuja tietoja hyvinvointialueet ovat arvioineet kattaviksi. On suhtauduttava varauksellisesti siihen, että asiakasmäärät ovat tosiasiasa kasvaneet vuoden aikana tämän verran. Viime vuosina lastensuojelun avohuollon 0–17-vuotiaiden asiakasmäärät ovat tilastoissa pysyneet ennallaan samalla kun lastensuojeluilmoituksen kohteena olevien lasten määrä on kasvanut noin 5 %. On kuitenkin hyvin mahdollista, että erityisesti 20–24-vuotiaiden asiakasmäärä on kasvanut.

Merkittävä osa asiakasmäärän kasvusta selittyneekin tiedon kirjaamisella ja asiakastietojärjestelmiin liitetyillä kysymyksillä, joita käsitelty osiossa: ”Sosiaalihuollon seurantarekisteri – Tietojen laatu – Asiakasmäärien kasvu.” Asiakasmäärien todellista kehitystä pystytään arviomaan paremmin, kun alueet ovat voineet tarkastaa tämän raportin tietoja, ja Kanta-palveluiden kautta saatuja tietoja voidaan verrata muihin asiakasmäärätietoihin.

Taulukko VA2. Asiakasmäärien kehitys neljällä edellisellä seurantakaudella. Alueet, jotka ovat arvioivat tietonsa kattaviksi tammi-maaliskuussa 2023

Alue	Loka- joulukuu 2022, %	Tammi- maaliskuu 2023, %	Huhti- kesä- kuu 2023, %	Heinä- syyskuu 2023, %	Muutos 12 kk aikana
Edustavat kunnat yhteensä	3,8 %	4,0 %	4,1 %	4,2 %	12 %
Osin Etelä-Savon hyvinvointialue	4,2 %	4,5 %	4,6 %	4,7 %	13 %
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	2,2 %	2,2 %	2,3 %	2,3 %	8 %
Osin Pirkanmaan hyvinvointialue	3,2 %	3,4 %	3,6 %	3,7 %	14 %
Osin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	4,3 %	4,4 %	4,6 %	4,7 %	9 %
Osin Pohjois-Savon hyvinvointialue	2,4 %	2,6 %	3,0 %	2,8 %	14 %
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	4,8 %	5,0 %	5,2 %	5,3 %	9 %
Osin Satakunnan hyvinvointialue	4,3 %	4,6 %	4,7 %	4,9 %	13 %
Osin Varsinais-Suomen hyvinvointialue	4,0 %	4,2 %	4,3 %	4,4 %	12 %

”Osin” tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetaulukoista.

Kaikki tiedot, 0–24-vuotiaat

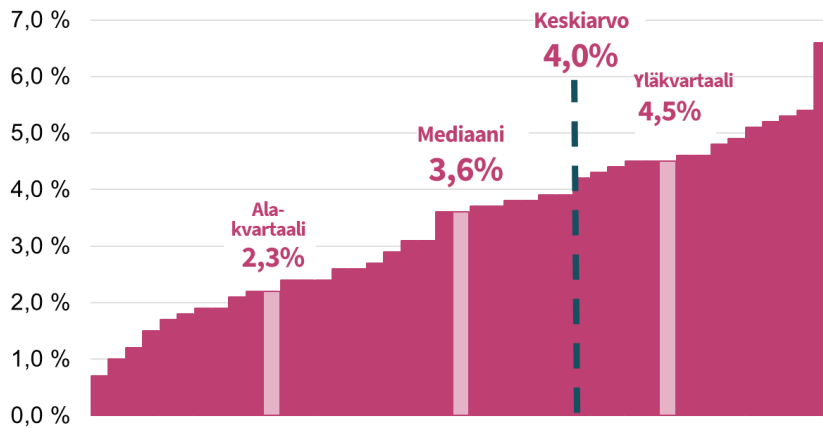
Kanta-palveluiden Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon on vuoden 2023 aikana tallennettu 104 kunnan asukkaiden tietoja⁹, joista 43 kunnan tiedot järjestäjä on luokitellut kattaviksi ja kyseiset alueet ovat tallentaneet vain lastensuojelulain mukaisia asiakkaita palvelutehtävään.

Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

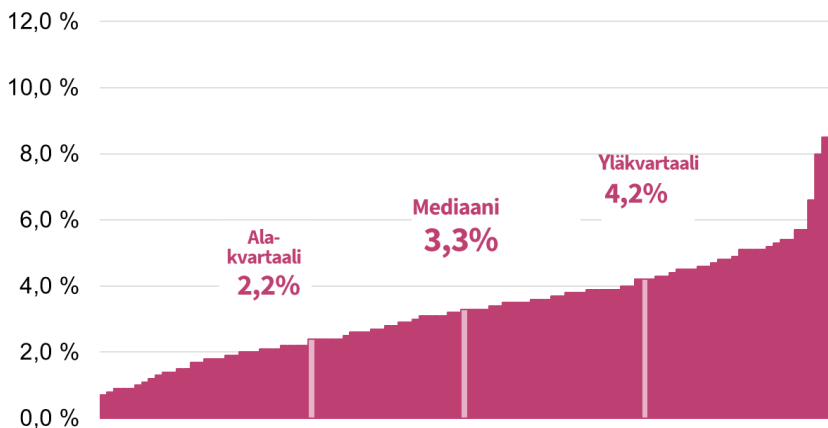
Taulukko LS2 Keskilukuja edustavilla alueilla ja kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin

Keskilukuja	Kunnat, joista kattavat tiedot (n=43)	Kaikki kunnat (n=106) ¹⁰
Pienin arvo	0,7%	0,7% ¹⁰
Alin neljännes	2,3%	2,2%
Mediaani	3,6%	3,3%
Ylin neljännes	4,5%	4,2%
Suurin arvo	6,6%	10,2%

Kuvio LS1 Alle 25-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden väestöosuudet kunnissa, joista kattavat tiedot (n=57)

Kuvio LS2 Alle 25-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden väestöosuudet kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin¹⁰ (n=106)

⁹ Tarkastelusta on jätetty pois kunnat, joissa oli vain yksittäisiä tallennuksia. Raja-arvona pidettiin 0,4% väestöosuutta.

Vammaispalvelut

Arvio

Arviolta 2,4 % väestöstä oli vammaispalveluiden asiakkaita vuoden 2023 tammi–maaliskuussa. Arviossa hyödynnetään asiakkuusjaksotietoa vammaispalvelun palvelutehtävässä niistä kunnista tai hyvinvointialueilta, jotka ovat arvioineet tallentaneensa edustavat tiedot asiakkuuksista Sosiaalihuollon asiakasta tiedon arkistoon. Arvion perusteella koko maassa olisi 135 000 vammaispalveluiden asiakasta.

Taulukko VA1. Asiakasmääriä tammi-maaliskuussa 2023 aluilla, jotka toimittaneet kattavat tiedot

Alue	Asiakkaat	Osuus väestöstä	Väestö
Arvio koko maa	135 000	2,4 %	5 564 000
Edustavat kunnat yhteensä	30 500	2,4 %	1 265 000
Osin Etelä-Savon hyvinvointialue	1 300	3,3 %	39 000
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	1 700	2,5 %	68 000
Osin Keski-Suomen hyvinvointialue	1 300	2,3 %	57 000
Osin Pirkanmaan hyvinvointialue	9 400	2,2 %	428 000
Osin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	5 300	1,9 %	273 000
Osin Pohjois-Savon hyvinvointialue	700	2,4 %	30 000
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	5 700	2,8 %	200 000
Osin Satakunnan hyvinvointialue	3 700	3,1 %	119 000
Osin Varsinais-Suomen hyvinvointialue	1 500	3,0 %	51 000

*Osin” tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetaulukoista.

Kattaviksi arvioidut tiedot olivat saatavissa 57 kunnasta, joissa asui 23 % väestöstä. Näissä kunnissa vammaispalveluiden asiakkaita oli keskimäärin 2,4 % asukkaista. Myös yksittäisten kuntien väestöosuus mediaani oli 2,4 prosenttia. Neljänneksessä kuntia (alakvartaali) väestöosuus oli 2,0 % tai pienempi. Väestöosuus oli 3,1 % tai suurempi neljänneksessä kuntia (yläkvartaali). Kattaviksi arvioiduista kunnista pienin väestöosuus oli 0,5 % Hailuodossa ja suurin 4,3 % Pomarkussa.

Vammaispalvelut eroavat muista palvelutehtävistä siten, että kuntakohtaiset asiakasmääräerot ovat pienet: ylimmän neljänneksen kuntien väestöosuus oli vain 1,55-kertainen, kun se esimerkiksi lastensuojelun asiakkuuksissa oli 2,1-kertainen. Asiantuntijat selittävät tätä verrattaista yhtenäisyyttä mm. vahvalla säädöspohjalla, ohjauksella (mm. Vammaispalveluiden käsikirja), vammaisjärjestöjen roolilla sekä vammaispalveluiden yleisillä ominaisuuksilla, joista syistä asiakkaiden määrä heijastelee vähemmän muiden palveluiden kyvykkyyttä vastata palvelutarpeisiin.

Aineiston jakaumaa kunnittain on kuvattu kuviossa 2. Yksittäisten kuntien tiedot on katsottavissa liitetaulukosta.

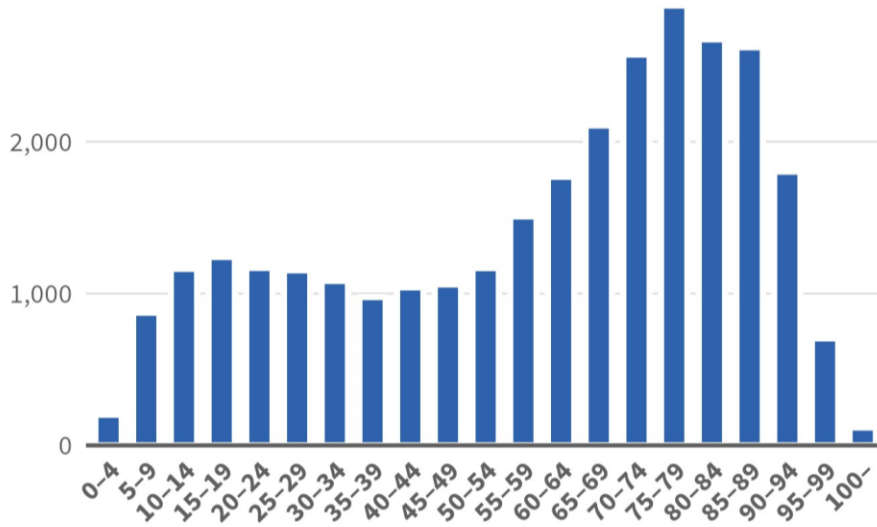
Ikäjakauma

Vammaispalveluiden asiakkaissa painottuivat yli 65-vuotiaat asiakkaat. Alle 65-vuotiaita oli 48 % edustavien alueiden asiakkaista, kun väestöstä 62 % on alle 65-vuotiaita.

Ikäjakaumissa oli selviä eroja eri alueiden välillä. Oulussa alle 65-vuotiaat edustivat 57 % vammaispalveluiden asiakkaista, kun taas Päijät-Hämeessä osuus oli 43 %. Tämä antaa viitteitä, että ainakin jossain määrin vammaispalveluiden väestöosuuden taso saattaa selittyä sillä, miten paljon nimenomaan ikääntyneitä henkilöitä on vammaispalveluiden asiakkaina. Asiaa voidaan tarkastella myöhemmin, mm. katsomalla eri sosiaalipalveluita saaneiden asiakkaiden ikäjakaumaa.

Yli 85-vuotiaiden osuus vammaispalveluiden asiakkaista oli 18 %. Osuus oli 11–13% mm. Salossa ja Oulussa ja 21–24% mm. Tampereella, Lahdessa, Savonlinnassa ja Porissa.

Taulukko VA2. Vammaispalveluiden asiakkaiden ikäjakaumasta aluilla, joilla tiedot kattavat (n= 30 500)

Asiakasmäärien kehitys alueilla, joilla tiedot olleet kattavia

Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuun 2023 tietoja. Tästä syystä tuorempien vuoden 2023 tietojen vertailu on alustavaa.

Asiakasmäärä on kasvanut edellisen 12 kuukauden aikana 6 prosenttia niissä kunnissa, joiden Kanta-palveluista saatuja tietoja hyvinvointialueet ovat arvioineet kattaviksi. On suhtauduttava varauksellisesti siihen, että asiakasmäärät ovat tosiasiansa kasvaneet vuoden aikana tämän verran. Merkittävä osa asiakasmäärän kasvusta selittyy tiedon kirjaamisella ja asiakastietojärjestelmiin liittyvillä kysymyksillä, joita käsitelty osiossa: ”Sosiaalihuollon seurantarekisteri – Tietojen laatu – Asiakasmäärien kasvu.” Asiakasmäärien todellista kehitystä pystytään arviomaan paremmin, kun alueet ovat voineet tarkastaa tämän raportin tietoja, ja Kanta-palveluiden kautta saatuja tietoja voidaan verrata muihin asiakasmäärätietoihin.

Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

Taulukko VA2. Asiakasmäärien kehitys neljälle edellisellä seurantakaudella. Alueet, jotka ovat arvioivat tietonsa kattaviksi tammi-maaliskuussa 2023

Alue	Loka-joulukuu 2022, %	Tammi-maaliskuu 2023, %	Huhti-kesäkuu 2023, %	Heinä-syyskuu 2023, %	Muutos 12 kk aikana
Arvio koko maa	2,4 %	2,4 %	2,5 %	2,5 %	6 %
Edustavat kunnat yhteensä	2,4 %	2,4 %	2,5 %	2,5 %	6 %
Osin Etelä-Savon hyvinvointialue	3,3 %	3,3 %	3,4 %	3,5 %	6 %
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,6 %	2 %
Osin Keski-Suomen hyvinvointialue	2,2 %	2,3 %	2,4 %	2,5 %	11 %
Osin Pirkanmaan hyvinvointialue	2,2 %	2,2 %	2,2 %	2,3 %	6 %
Osin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	1,9 %	1,9 %	2,0 %	2,0 %	8 %
Osin Pohjois-Savon hyvinvointialue	1,5 %	2,4 %	2,5 %	2,6 %	71 %
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	2,8 %	2,8 %	2,9 %	2,9 %	3 %
Osin Satakunnan hyvinvointialue	3,1 %	3,1 %	3,1 %	3,1 %	2 %
Osin Varsinais-Suomen hyvinvointialue	3,0 %	3,0 %	3,0 %	3,1 %	2 %

”Osin” tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetaulukoista.

Kaikki tiedot

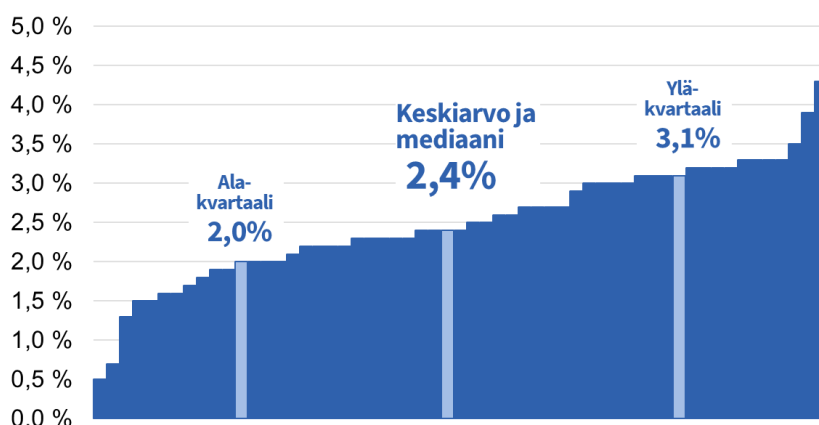
Kanta-palveluiden Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon on vuoden 2023 aikana tallennettu 107 kunnan asukkaiden tietoja¹⁰, joista 57 kunnan tiedot järjestäjä on luokitellut kattaviksi. Vammaispalvelu-tietojen osalta kaikkien kuntien tietojen keskiluvut olivat hyvin lähellä kattaviksi luokiteltujen kuntien keskilukuja. Tämä lisää arvion luotettavuutta.

Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

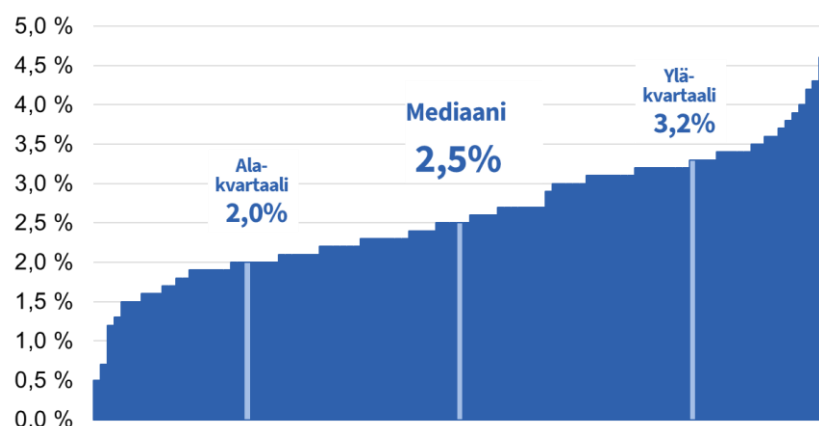
Taulukko VA3 Keskilukuja edustavilla alueilla ja kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin

Keskilukuja	Kunnat, joista kattavat tiedot (n=57)	Kaikki kunnat (n=107) ¹¹
Pienin arvo	0,5%	0,5% ¹¹
Alin neljännes	2,0%	2,0%
Mediaani	2,4%	2,5%
Ylin neljännes	3,1%	3,2%
Suurin arvo	4,3%	4,6%

Kuvio VA2 Väestöosuudet kunnissa, joista kattavat tiedot (n=57)

Kuvio VA3 Väestöosuudet kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin¹¹ (n=107)

¹⁰ Tarkastelusta on jätetty pois kunnat, joissa oli vain yksittäisiä tallennuksia. Raja-arvona pidettiin 0,1% väestöosuutta.

Tarkastuspalautteissa tuotiin esiin, että tiedoissa oli ristiriitaisuuksia ja alueiden on selvitettävä tiedon puutteita tietojen laadun parantamiseksi. Vammaispalveluiden palvelutehtävään ei kuitenkaan liittynyt erityisiä kysymyksiä, vaan tietoja pidettiin kattavampina useammin kuin muissa palvelutehtävissä.

Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuu 2023 tietoja.

Taulukko VA4 Hyvinvointialueiden luokittelut tietojen laadusta. Tammi-maaliskuun 2023 tiedot

	Kun- tia	Väestö	Osuus tarkastetuista
Kattavat	57	1 265 000	65 %
Ristiriitaiset	20	157 500	8 %
Vaillinaiset	2	204 500	11 %
Liialliset	7	305 400	16 %
Tarkastusprosessi viivästynyt	14	307 800	
Ei tallennettu aktiivisesti	1	65 300	
Ei tarkastettu	11	475 700	

Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut

Arvio

Arviolta 0,4 % väestöstä oli päihde- ja riippuvuustyön erityisten palveluiden asiakkaita vuoden 2023 tammi–maaliskuussa. Arviossa hyödynnetään asiakkuusjaksotietoa palvelutehtävässä niistä kunnista tai hyvinvointialueilta, jotka ovat arvioineet tallentaneensa edustavat tiedot asiakkuuksista Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Arvion perusteella koko maassa olisi 50 000 päihde- ja riippuvuustyön erityisten palveluiden asiakasta. Arvio on ensimmäinen ja perustuu pieneen väestöpohjaan, joten arvio tulee tarkentumaan tulevina vuosina.

Taulukko PA1. Asiakasmääriä tammi-maaliskuussa 2023 aluilla, jotka toimittaneet kattavat tiedot

Alue	Asiakkaat	Osuus väestöstä	Väestö
Arvio koko maa	50 000	0,4 %	5 564 000
Edustavat kunnat yhteensä	1 130	0,4 %	264 000
Osin Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	250	0,5 %	48 000
Osin Päijät-Hämeen hyvinvointialue	850	0,4 %	197 000

”Osin” tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetaulukoista.

Kattaviksi arvioidut tiedot olivat saatavissa vain 13 kunnasta, joissa asui 5 % väestöstä. Näissä kunnissa oli päihde- ja riippuvuustyön erityisten palveluiden asiakkaita keskimäärin 0,4 % asukkaista. Yksittäisten kuntien väestöosuusien mediaani oli 0,2 prosenttia. Kattavaksi arvioiduista kunnista pieni väestöosuus oli 0,2 % oli mm. Heinolassa ja Orimattilassa ja suurin 0,5 % Lahdessa ja Kokkolassa.

Päihde- ja riippuvuustyön erityisten palvelut ovat haasteellinen kokonaisuus raportoida Kanta-palveluihin raportoitujen tietojen pohjalta. Ensinnäkin palvelutehtävä on viimeisiä, joissa on aloitettava Kanta-palveluiden käyttö. Toiseksi päihdehuollon lainsäädäntö on ollut muutoksessa ja tehtävien jako terveydenhuollon palveluiden kanssa on osin jäsentymätön. Kolmanneksi osaa samansisältöisistä asiakkaiden palveluista – kuten päihdekuntoutusta¹¹ – voidaan antaa myös muissa palvelutehtävissä (mm. työikäiset, lastensuojelu) tai terveydenhuollon päihde- ja riippuvuushoitona.

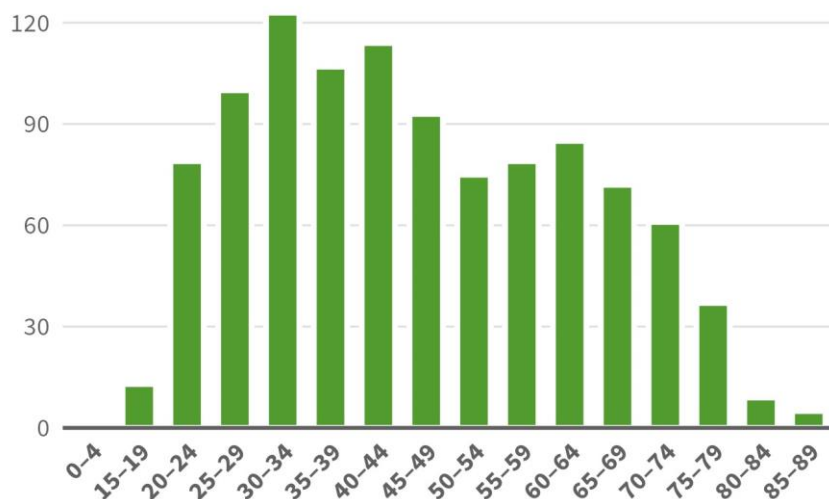
Aineiston jakaumaa kunnittain on kuvattu kuviossa 2. Yksittäisten kuntien tiedot on katsottavissa liitetaulukosta.

¹¹ Sosiaalipalvelun varsinainen nimi on ’sosiaalinen kuntoutus’, mutta päihdehuollossa annettavaa sosiaalista kuntoutusta kutsutaan päihdekuntoutukseksi.

Ikäjakauma

Päihde- ja riippuvuustyön erityisten palveluiden asiakkaat jakautuvat melko tasaisesti eri ikäisiin asiakkaisiin. Alle 25-vuotiaiden osuus oli 8 % ja yli 65-vuotiaiden 18%.

Taulukko PA1. Päihde ja riippuvuustyön erityisten palveluiden asiakkaiden ikäjakauma aluilla, joilla tiedot kattavat (n= 1 130)

Asiakasmäärien kehitys alueilla, joilla tiedot olleet kattavia

Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuu 2023 tietoja. Tästä syystä tuorempien vuoden 2023 tietojen vertailu on alustavaa.

Asiakasmäärä on kasvanut edellisen 12 kuukauden aikana 26 prosenttia niissä kunnissa, joiden Kanta-palveluista saatuja tietoja hyvinvointialueet ovat arvioineet kattaviksi. On suhtauduttava varauksellisesti siihen, että asiakasmäärät ovat tosiasiasa kasvaneet vuoden aikana tämän verran. Merkittävä osa asiakasmäärän kasvusta selittyy tiedon kirjaamisella ja asiakastietojärjestelmiin liittyvillä kysymyksillä, joita käsitelty osiossa: ”Sosiaalihuollon seurantarekisteri – Tietojen laatu – Asiakasmäärien kasvu.” Asiakasmäärien todellista kehitystä pystytään arviomaan paremmin, kun alueet ovat voineet tarkastaa tämän raportin tietoja, ja Kanta-palveluiden kautta saatuja tietoja voidaan verrata muihin asiakasmäärätietoihin.

Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

Taulukko PA2. Asiakasmäärien kehitys neljälle edellisellä seurantakaudella. Alueet, jotka ovat arvioivat tietonsa kattaviksi tammi-maaliskuussa 2023

Alue	Loka-joulukuu 2022, %	Tammi-maaliskuu 2023, %	Huhti-kesäkuu 2023, %	Heinä-syyskuu 2023, %	Muutos 12 kk aikana
Edustavat kunnat yhteensä	0,4 %	0,4 %	0,5 %	0,5 %	26 %
Osin Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	0,4 %	0,5 %	0,7 %	0,8 %	109 %
Osin Päijät-Hämeen hyvinvointialue	0,4 %	0,4 %	0,5 %	0,5 %	8 %

”Osin” tarkoittaa, että vain tiettyjen kuntien tiedot hyvinvointialueella ovat kattavia. Kuntakohtaiset tiedot löytyvät liitetaulukoista.

Kaikki tiedot

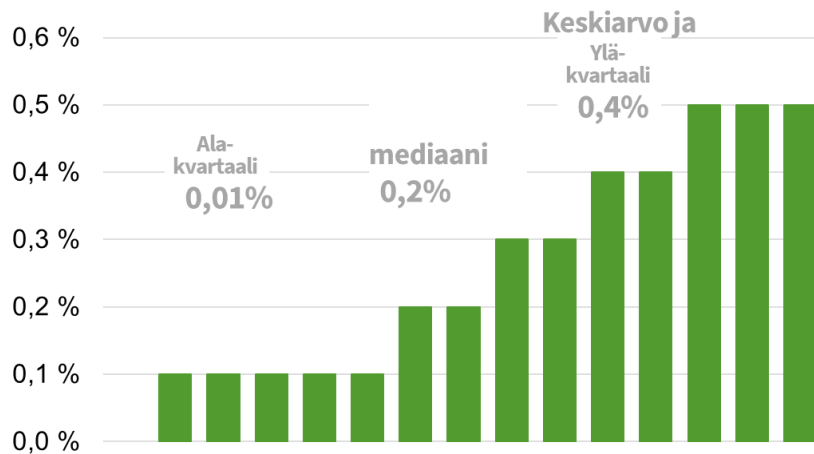
Kanta-palveluiden Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon on vuoden 2023 aikana tallennettu 73 kunnan asukkaiden tietoja¹², joista 13 kunnan tiedot järjestäjä on luokitellut kattaviksi.

Yksittäisten kuntien tiedot ovat katsottavissa liitetaulukosta.

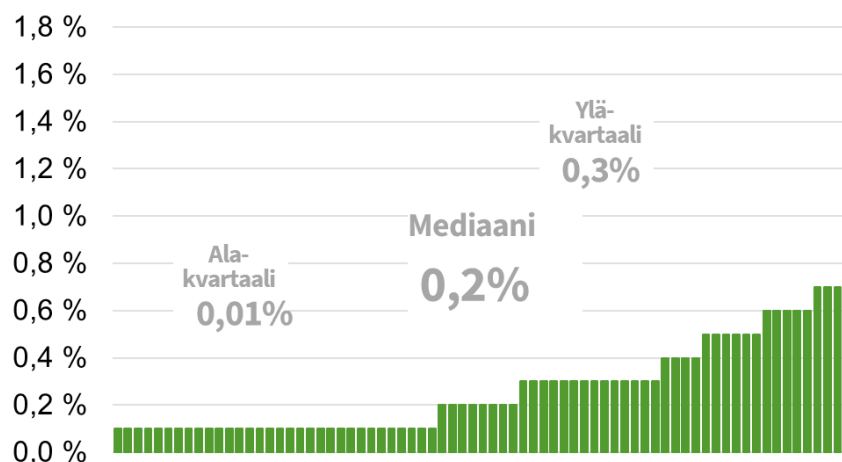
Taulukko PA3 Keskilukuja edustavilla alueilla ja kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin

Keskilukuja	Kunnat, joista kattavat tiedot (n=13)	Kaikki kunnat (n=73) ¹²
Pienin arvo	0,001%	0,01% ¹²
Alin neljännes	0,01%	0,01%
Mediaani	0,2%	0,2%
Ylin neljännes	0,4%	0,3%
Suurin arvo	0,5%	1,7%

Kuvio PA2 Väestöosuudet kunnissa, joista kattavat tiedot (n=15)

Kuvio PA3 Väestöosuudet kaikissa kunnissa, joista tallennettu tietoja Kanta-palveluihin¹² (n=73)

¹² Tarkastelusta on jätetty pois kunnat, joissa oli vain yksittäisiä tallennuksia. Raja-arvona pidettiin 0,005% väestöosuutta.

Tarkastuspalautteissa tuotiin esiin, että tiedoissa oli runsaasti ristiriitaisuuksia ja alueiden on selvitettävä tiedon puutteita tietojen laadun parantamiseksi.

Alueet ovat tarkastaneet vain seurantakauden tammi-maaliskuu 2023 tietoja.

Taulukko PÄ4 Hyvinvointialueiden luokittelut tietojen laadusta. Tammi-maaliskuun 2023 tiedot

	Kun- tia	Väestö	Osuus tarkastetuista
Kattavat	13	265 000	25 %
Ristiriitaiset	22	144 000	14 %
Vaillinaiset	12	340 000	34%
Liialliset	11	290 000	28 %
Yksittäisiä asiakkaita	5	10 000	
Tarkastusprosessi viivästynyt	14	308 000	
Ei tallennettu aktiivisesti	11	299 000	
Ei tarkastettu	24	1 124 000	

Laatuseloste

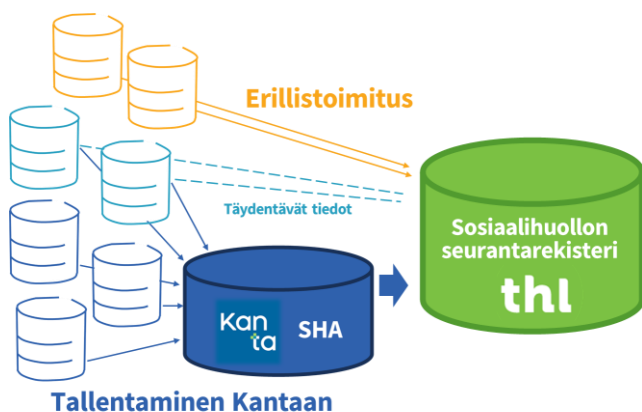
Sosiaalihuollon seurantarekisteri

THL:n uusi Sosiaalihuollon seurantarekisteri on käynnistynyt 2023. Alkuvaiheessa tietoja kerätään kahta reittiä:

- Kanta-palveluiden Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon tallentavien järjestelmien asiakastiedot THL saa hyödynnettyä suoraan Kanta-palveluista
- Alueet, jotka eivät vielä tallenna tietojaan kattavasti Kanta-palveluihin, erillistoimittavat tiedot suoraan THL:ään.

Tässä työpaperissa raportoidaan vain Kanta-palveluiden kautta saatuja tietoja. Tietojen erillistoimitukset ovat myöhästyneet useilla alueilla, joten näitä tietoja voidaan raportoida vasta **kevällä 2024**.

Kuva 1. Ensimmäisinä vuosina tietoja kerätään kahta reittiä.

Tietojen kattavuuden lisäksi jatkossa THL:n Sosiaalihuollon seurantarekisterin julkaisut tulevat laajenemaan sisällöllisesti. Vuonna 2024 julkaistaan ensimmäiset tiedot sosiaalipalveluiden asiakasmääristä. Asiakastietolain liittymisvelvoitteen myötä lähivuosina raportoitavat tiedot tulevat monipuolistumaan ja yksityiskohtaistumaan nyt julkaistavista perustiedoista merkittävästi, kun palvelunjärjestäjät aloittavat asiakastietolain liittymisvelvoitteen mukaisen rakenteisten asiakirjojen tallentamisen.

Kuva 2 Ensimmäisinä vuosina priorisoitu asiakasmäärätietoa palvelutehtävittäin.

Kanta-palveluihin tallennetut tiedot

Tässä työpaperissa raportoidaan vain Kanta-palveluiden kautta saatuja tietoja, mutta tietojen perustella tehdään arvioita koko maan asiakasmääristä.

Lähdejärjestelmät

Käytännössä työpaperissa raportoidaan lähinnä TietoEvryn Effica/Lifecare-tietojärjestelmällä kirjattuja asiakastietoja.

Ennen hyvinvointialueiden aloitusta kunnilla ja kuntayhtymillä on ollut käytössään erilaisia asiakastietojärjestelmiä, joita yhtenäistetään pääosin vasta vuoden 2024 aikana. Yhtenäinen Effica/Lifecare-asiakastietojärjestelmä on ollut käytössä neljällä hyvinvointialueella eli Etelä-Karjalassa, Keski-Pohjanmaalla, Kymenlaaksossa ja Päijät-Hämeessä, joissa oli maakunnanlaajuinen kuntayhtymä jo ennen hyvinvointialueuudistusta. Tämän lisäksi Effica on ollut käytössä useissa yksittäisissä kunnissa (mm. Espoo, Tampere, Oulu, Turku) ja kuntayhtymissä.

Myös Abilita-tietojärjestelmä on ollut käytössä useissa keskisuurissa kaupungeissa (mm. Vaasa, Seinäjoki, Kemi). Abilitan tuottamista tiedoista on vaikea erottaa vanhoina tallennettuja asiakirjoja ja aktiivisia asiakkuuksia. Näiden kuntien tietoja ei tästä syystä raportoida tässä vaiheessa.

Kanta-liittymiset toteutusta on kuvattu tarkemmin kappaleessa ”Tietojen laatu – Kattavien tietojen täydentyminen entisestään”.

Asiakirjaversiot ja niiden rakenteisuus

Kanta-palveluihin on tallennettu pääosin kolmen tyyppistä asiakkuustietoa:

- **Vanha asiakastieto** on ennen Kanta-palveluihin liittymistä syntyneitä asiakastietoja. Vanhat asiakasasiakirjat ovat tallennusmuodoltaan ei-rakenteisia, mutta niihin liittyy ns. rakenteisia metatietoja ja rakenteinen asiakkuusasiakirja. Vanha asiakastieto on pyritty sulkemaan asiakasmäärä tilastoinnin ulkopuolelle.
- **Liittymisveloitetta edeltävä asiakastieto** on osin rakenteista, osin ei-rakenteista. Asiakkuus-, asia- ja kertomusmerkinnät on tallennettu kokonaan rakenteisessa muodossa. Varsinaiset asiakasasiakirjat on kuitenkin tallennettu pdf-muodossa, eikä niiden sisältämää tietoa voida hyödyntää. Tästä huolimatta myös joidenkin asiakirjojen metatietoja voidaan hyödyntää tilastoinnissa. Liittymisveloitetta edeltävälle asiakastiedolle on ominaista käynnistymisvaiheesta johtuva kirjavuus. Toimintatavoissa, ohjeituksessa, asiakastietojärjestelmissä ja asiakirjarakenteissa on ollut muutoksia, jotka heijastuvat myös tiedon laadun epäyhtenäisyyteen. Toisaalta tietoa on tarkoituksenmukaisesti käsitelty Kelan tietoaaltaalla ja THL:ssä monin tavoin yhtenäisempään muotoon. Lähes kaikki asiakasmäärien tilastoinnissa nyt hyödynnettävä tieto on luonteeltaan liittymisveloitetta edeltävää asiakastietoa, josta on käytetty myös ilmausta *ensimmäiseen vaiheen tiedot*.
- **Liittymisveloitteen mukainen asiakastieto** tallennetaan rakenteisesti. Asiakirjoissa on myös ei-määrämuotoisia tekstikenttiä, mutta rakenteisesta tallentamisesta johtuen määrämuotoinen sisältö on eroteltavissa asiakirjalta. Liittymisveloitteen mukaiseen asiakastietoon sisältyy myös uusimpien asiakirjaversioiden käyttö ja arkiston entistä sitovammat käytännöt. Huomattavaa on, että rakenteisia asiakirjoja tullaan kirjaamaan tietojärjestelmillä, jotka on suunniteltu nimenomaisesti toteuttamaan sosiaalihuollon asiakastietomallia. Vaikka myös liittymisvaiheenmukaisen tallentamisen käynnistymiseen tulee varmasti liittymään haasteita, tiedon laatu paranee käyttöönottojen myötä. Myös tallentamiseen perustuvat tilastot tulevat osaltaan edistämään tiedon laadun kehittymistä. Vuoden 2023 asiakastiedosta vain pieni osa on kirjattu liittymisveloitteen mukaisiin asiakirjoihin.

Tietojen käsittely THL:ssä

THL saa Kelan tietoaltaalta osan Sosiaalihuollon asiakastiedon arkiston tiedoista kolmen kuukauden välein. Syksyllä 2023 siirrettäviä tietoja olivat: kaikkien asiakirjojen metatiedot sekä osa asiakkuusasiakirjan, asia-asiakirjan ja kertomusmerkintöjen rakenteisesta sisällöstä.

Hyödynnetyt asiakirjat

Palvelutehtävän asiakkuusjakso tieto muodostetaan seurantarekisteriin ensisijaisesti asia-asiakirjoilta seuraavasti: jos palvelutehtävässä on avoinna useita asia-asiakirjoja, palvelutehtävän asiakkuusjakso alkaa ensimmäisen avatun asian avauspäivämäärästä ja jatkuu niin pitkään, kuin palvelutehtävässä on avoimia asioita.

Käytännössä tätä ensisijaista päättelysääntöä ei kuitenkaan ole juuri voitu hyödyntää, koska nykytilanteessa tietoja ei ole tallennettu vielä liittymisvaiheen asiakirjoilla, käytänteillä, tietojärjestelmillä¹³ ja vanhoja asiakastietoja on ollut vaikea erottaa aktiivisista asiakirjoista.

Tässä vaiheessa tieto onkin lähinnä poimittu asiakkuusasiakirjan palvelutehtävän alkaminen ja päättymisen - kentistä. Nämä kentät ovat olleet käytössä aiemmissa asiakkuusasiakirjan versioissa ennen vuotta 2020. Vaikka asiakirjaversioista on julkaistu uudemmat versiot Sosiaalihuollon asiakirjarakenteiden ja metatietojen palvelussa eli Sosmeta-palvelussa, tietojärjestelmät eivät ole ottaneet niitä käyttöön ennen siirtymistä liittymisvelvoitteen mukaiseen tallentamiseen.

Työpaperin tiedot on poimittu Kelan Kanta-tietoaltaalta pääosin 2.10.2023.

THL käsittelee tietoja seuraavasti:

- Asiakkuustiedosta pyritään poistamaan vanhoina asiakastietoina arkistoidut tiedot. Käytännössä tätä on tehty rajaamalla pois vanhoiksi merkityt asiakkuusasiakirjat ja tietyin päivämäärärajoitusten.
- Keskenään ristiriitaisista tiedoista muodostetaan asiakkuusjaksoja käsittelysäännöillä. Nyt julkaistavien tietojen käsittelyssä on painotettu asiakkuusasiakirjan alkamis- ja päättymispäivämääriä enemmän kuin avoimia asia-asiakirjoja, mutta käsittelysääntöjä kehitetään jatkuvasti.
- Kuolleiden henkilöiden asiakkuusjaksot on päätetty kuolinpäivään.
- Asiakkaiden kotikunta ja ikä on yhdistetty väestörekisteriaineistosta 1.1.2023.

THL:llä on lakiin perustuva oikeus käsitellä tietoja. Tietoja käsitellään tietoturvalisissa ympäristöissä. Tämä tarkoittaa muun muassa että, seurantarekisterin työntekijöille myönnetään erikseen oikeudet tietokantoihin ja sosiaalihuollon asiakkaiden henkilötietoja käsitellään kryptatussa muodossa, josta yksittäisiä asiakkaita ei suoraan tunnista.

Tietojen tarkastaminen hyvinvointialueilla

Hyvinvointialueet saivat kesällä 2023 tarkastettavakseen ennen huhtikuuta 2023 Kanta-palveluihin tallennetut tiedot. Tiedot annettiin tarkastettavaksi kunnittain ja palvelutehtävittäin.

Tarkastuspalautteessa pyydettiin arviomaan tietojen kattavuutta karkeasti – vastasivatko tiedot pääosin sitä käsitystä, joka palveluiden operationaalisella johdolla on asiakasmäärästä.

Tietoja pyydettiin luokittelemaan seuraavasti:

- **Kattavat** – Tiedot vastaavat pääpiirteissään asiakkaiden määrää, noin 85-115% asiakasmäärästä.
- **Vaillinaiset** – Tiedoissa puutteita, noin 50-85% asiakasmäärästä.
- **Osittaiset** – Vain osa tiedoista tallennettu Kantaan. Kanta-tiedot 15-50% asiakasmäärästä.
- **Ei tallennettu aktiivisesti** – Tietoja tallennettu kokeiluluonteisesti
- **Liialliset** – Tiedot ylittävät selvästi (yli 115%) alueen johtamisessa käytetyn asiakasmäärän.
- **Ristiriitaiset** – Tiedoissa on sekä tunnistettuja, huomattavia puutteita, että toisaalta liiallisia asiakkuuksia.

¹³ Katso Lisää asiakastietojen toisiokäytöstä - Kanta-palveluiden käyttöönotto

Tietojen näyttämiseen liittyi joitakin ongelmia. Tästä syystä mm. Etelä-Karjala ei ole aiemmin päässyt tarkastamaan tietojaan.

Toisaalta hyvinvointialueet pitivät tarkastustehtävää haastavana. Haasteita liittyi aikatauluun, tietojen näyttämisen välineisiin sekä sopivan vertailutiedon etsimiseen. Osa alueista jättikin ensimmäisen tarkastuskierroksen tekemättä tai keskittyi vain tiettyihin palvelutehtäviin. Seuraavaksi hyvinvointialueita pyydetään tarkastamaan tässä työpaperissa ja sen liitetiedoissa julkaistut tiedot.

Tietojen laatu

Tilastojen tulisi ensisijaisesti kuvata tilaston kohteena olevaa ilmiötä – toisin sanoen, mikäli sosiaalihuollon asiakasmäärä tilaston luvut kasvavat tämän tulisi tarkoittaa sitä, että sosiaalihuollossa on aiempaa enemmän asiakkaita. Asiakkaiden määrän kasvu taas voisi johtua kasvaneesta palvelun tarpeesta – useampi ihminen tarvitsee sosiaalihuollon tukea – tai tarjonnasta – esimerkiksi hyvä verkkopalvelu ohjaa ihmisiä hakemaan tarvitsemaansa palvelua.

Valitettavasti Sosiaalihuollon asiakasmäärien tilastointi ei vielä 2024 yksiselitteisesti kuvaa pelkästään asiakasmäärien kehitystä. **Todennäköisesti merkittävä osa asiakasmäärän kasvusta selittyy tiedon kirjaamisella ja asiakastietojärjestelmien kehityksellä.** Asiakasmäärien todellista kehitystä pystytään arviomaan paremmin, kun alueet ovat voineet tarkastaa tämän raportin tietoja ja Kanta-palveluiden kautta saatuja tietoja voidaan verrata muihin asiakasmäärätietoihin.

Tilastossa tiedon laatua kuvataan luokituksella, joka perustuu hyvinvointialueen omaan arvioon¹⁴. THL on jossain tapauksissa yhdessä hyvinvointialueen kanssa myös muuttanut aiempaa arviota.

Laatuhaaste: Kattavien tietojen täydentyminen entisestään

Vaikka hyvinvointialue on luokitellut tiedot kattaviksi, ne voivat silti olla vasta ”melko kattavia” ja asiakkuustiedon tallentaminen Kanta-palveluihin voi olla vielä jossain määrin kesken.

Kanta-liittymisiä on periaatteessa voitu toteuttaa kolmella tavalla:

- A. Aiemman tietojärjestelmän tiedot on viety kokonaisuudessaan kerralla Kanta-tallentavaan järjestelmään hyödyntäen todellisia asiakkuuksien alkamispäivämääriä. Tällaisten kuntien asiakasmäärät näyttävät nousevan tasaisesti ennen siirtopäivämäärää.
- B. Aiemman tietojärjestelmän tiedot on viety kokonaisuudessaan kerralla Kanta-tallentavaan järjestelmään tietyllä siirtopäivämäärällä. Tällaisten kuntien asiakasmäärät nousevat kerralla siirtopäivämääränä.
- C. Asiakkuusasiakirjoja (ja muita Kanta-palveluihin tallentuvia asiakasasiakirjoja) on tehty sitä mukaa kun on tehty käsittelyä asiakkaan asiakkuuteen liittyen. Koska osa sosiaalipalveluista on hyvin pitkäkestoisia ja palveluita toteutetaan yksityisen sektorin toimesta, voi kulua pitkäkin aika, ennen kuin asiakkaan asia edellyttää sosiaalihuollon järjestäjän käsittelyä, kuten uutta päätöstä. Lisäksi osassa palvelutehtäviä on erikseen määriteltyjä aikarajoja, esimerkiksi lastensuojelun asiakassuunnitelma on tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Tällaisten kuntien asiakasmäärät nousevat hitaasti järjestelmän käyttöönoton jälkeen.

Käytännössä kaikki liittymiset ovat yhdistelmiä edellä kuvatuista malleista. Vaikka muuten liittymisessä olisikin tuotu tiedot oikeilla alkamispäivämäärillä (A.), voi olla, että aiempi asiakastietojärjestelmämuutos on tehty siirtopäivämäärällä (B.) jolloin vanhimmat tiedot eivät ole täysin todellisia. Siirtojen yhteydessä ei pääsääntöisesti arkistoida loppuneita asiakkuuksia. Koska osa avoimista asiakkuuksista voi siirtojen yhteydessä vaikuttaa päätyneeltä, joitakin asiakkuustietoja täytyy muodostaa ajan mittaan siirtojen jälkeenkin (C).

Joillakin hyvinvointialueilla osa sosiaalipalveluista kirjataan potilastietojärjestelmiin – nämä asiakkuudet näkyvät Sosiaalihuollon asiakastiedon arkistossa vasta sitten, kun tietoja ryhdytään kirjaamaan Kanta-tallentaviin asiakastietojärjestelmiin. Myös tällöin täydentyminen voi tapahtua takautuvasti (A), kerralla (B) tai ajan myötä (C).

¹⁴ Katso lisää: Tietojen käsittely THL:ssä – Tietojen tarkastaminen hyvinvointialueilla

Laatuhaaste: Päättämättä jättäneet asiakkuudet

Kaikki toimijat tunnistavat, että asiakkuuksia unohtuu järjestelmiin auki useista syistä.

D. Vuonna 2023 laajasti käytössä olevia asiakastietojärjestelmiä ei vielä suunniteltu näyttämään tietojen kirjaajille näkymiä, jotka kannustaisivat asioiden päättämiseen asiakkuusasiakirjalla. Asiakastietojärjestelmissä voi esimerkiksi olla kannuste sulkea päättäneitä sosiaalipalveluja, mutta päättämien tehdään siten, että sosiaalihuollon asiakkuus tai asia palvelutehtävässä jää auki. Kyseessä on toivottavasti poistuva ongelma, joka ratkeaa uusien asiakastietojärjestelmien käyttöönoton myötä. Lisäksi on mahdollista, että tietohallinto voi päättää näitä asiakkuuksia keskitetysti.

E. Kirjaaja voi aidosti unohtaa päättää asiakkuuden. Unohduksia korjataan säännöllisellä ”tietohuoltokampanjoinnilla”, jossa organisaatio edellyttää asiakaslistojen tarkastamista ja siivoamista.

Se, että asia jää päättämättä liittyy myös sosiaalityön käytäntöihin. Usein on vaikea tietää, koska palvelutarve on ratkennut ja asiakkuus voidaan jättää varmuuden varalta joksikin aikaa auki. Eri palveluissa ja työyhteisöissä on erilaisia toimintatapoja miten pitkään tällaista ”passiivista asiakkuusvaihetta”, joka ei enää tosiasiallisesti sido hyvinvointialueen resursseja, jatketaan. Nämä passiiviset, päättymäisillään olevat asiakkuudet, eivät siis ole sama asia kuin ”auki unohtuneet” asiakkuudet, mutta ne auttavat selittämään miksi asiakkuuksia ei alun perin päätetä säännönmukaisesti, ”heti”.

Mikä selittää asiakasmäärien kasvua?

Mikä selittää asiakasmäärän moninkertaistumista (esim. +50 %)?

- Alueella on todennäköisesti otettu käyttöön Kanta-palveluihin tallentava asiakastietojärjestelmä (B).
- Pienissä asiakasmäärissä sattuma voi aiheuttaa suuria muutosprosentteja.

Mikä selittää asiakasmäärän voimakasta kasvua (esim. +20–40 %)?

- Jossakin uudessa palvelussa on todennäköisesti otettu käyttöön Kanta-palveluihin tallentava asiakastietojärjestelmä. Esimerkiksi aiemmin potilastietojärjestelmään kirjattua tietoa kirjataan nyt sosiaalihuollon Kanta-palveluihin (B).
- Kasvu voi kuvata myös aikaa ennen Kanta-palveluihin tallentavan järjestelmän käyttöönottoa (A).
- Pienissä asiakasmäärissä sattuma voi aiheuttaa suuria muutosprosentteja.

Mikä selittää asiakasmäärän selvää kasvua (esim. +15 %)?

- Mahdollisesti Kanta-tallentamisen täydentyminen entisestään (C) tai aikaa ennen käyttöönottoa (A).
- Mahdollisesti jossakin uudessa palvelussa on aloitettu Kanta-käyttöönotto (B).
- Asiakkuuksia päätetään hyvin vähän (D) palvelutehtävässä, jossa luonteeltaan lyhyitä asiakkuuksia.
- Palvelun tarjonnassa tapahtunut mm. lainsäädäntöön liittyvä muutos.

Mikä selittää asiakasmäärän lievää kasvua (esim. +7 %)?

- Mahdollisesti Kanta-tallentamisen täydentyminen entisestään (C) tai aikaa ennen käyttöönottoa (A).
- Mahdollisesti jossakin uudessa palvelussa on aloitettu Kanta-käyttöönotto (B).
- Asiakkuuksia jää päättämättä eri syistä (D tai E).
- Palvelun tarjonnassa tapahtunut jokin muutos.
- Palvelun kysyntä on kasvanut.

Mikä selittää asiakasmäärän pysymistä ennallaan (esim. +/-5 %)?

- Tietojen kirjaaminen on vakiintunutta eikä palveluun kysyntään tai tarjontaan liity muutosta.
- Hyvin pienten lukumäärien pysyminen ennallaan voi periaatteessa kertoa siitä, että Kanta-tietojen aktiivinen tallentaminen on kokonaan katkennut.

Mikä selittää asiakasmäärän vähenemisen (esim. -10 %)?

- Alueella on todennäköisesti tehty tietohuoltohuoltotyötä, jonka seurauksena avoimeksi jääneitä asiakkuuksia on päätetty.
- Pienissä asiakasmäärissä sattuma voi aiheuttaa helposti myös negatiivisia muutosprosentteja.

Poiminta-ajankohdat

- Työpaperin tiedot on poimittu Kanta-palveluista pääosin 2.10.2023.
- Kaikkien asiakkaiden kotikunta on kuten on ollut 1.1.2023. Myös asiakkaan ikä on ikä 1.1.2023.
- Alueiden väkiluku kuten väkiluku kuten 31.12.2022.
- Perheoikeudelliset palvelut on rajattu ensimmäisinä vuosina rekisterin ja julkaisujen ulkopuolelle.

